

PEDAGOGISCH BELEIDSPLAN

vandaag

Inhoud

0. Inleiding	3
0.1 Missie VANDAAG	3
1. Pedagogische visie	3
1.1 Visie op mens-zijn	3
1.2 Visie op de ontwikkeling van kinderen	4
1.3 Opvoedingsmilieus van het kind	4
1.4 De opvoedingstaak van VANDAAG	5
1.4.1 De Verwijsindex	5
1.4.2. Sociale kaart	6
2. Doelen en uitgangspunten	7
2.1 Pedagogisch hoofddoel van VANDAAG kinderopvang	7
2.2 De vier pedagogische basisdoelen van Professor Marianne Riksen-Walraven	7
2.2.1 Het bieden van emotionele veiligheid	7
2.2.2 Het ontwikkelen van de persoonlijke competentie	7
2.2.3 Het ontwikkelen van de sociale competentie	7
2.2.4 Het overdragen van normen en waarden	7
2.3 Pedagogische uitgangspunten	8
3. Pedagogisch handelen	9
3.1 In de praktijk	9
3.2 De pedagogisch medewerker	10
3.2.1 Coaching	10
3.2.2 De stagiairs	10
3.3 Het mentorschap	12
3.4 De pedagogische doelen	13
3.4.1 Wij leren kinderen gevoelens te herkennen en te benoemen en wij begeleiden ze bij het omgaan met emoties.	13
3.4.2 Wij stimuleren de ontwikkeling van zelfstandigheid.	14
3.4.3 Wij begeleiden bij de ontwikkeling van de motoriek.	16
3.4.4 Wij begeleiden en stimuleren de ontwikkeling van sociaal gedrag en leren kinderen eerlijk met elkaar om te gaan.	17
3.4.5 Wij begeleiden het kind bij de creatieve ontwikkeling en stimuleren het hebben van plezier.	18
3.4.6 Wij doen recht aan de eigenheid van elk kind en leren het kind omgaan met eigen mogelijkheden en talenten.	20

3.4.7 Wij stimuleren het vertrouwen van het kind en leren het kind respectvol omgaan met grenzen van zichzelf en de ander.	20
3.5 het personenregister	22
4. Werkplan locatie	24
5. Bijlage 1: VVE Beleidsplan	
25	

0. Inleiding

Kinderen zijn belangrijk, kinderen hebben talenten, kinderen hebben recht op goede opvang, begeleiding en opvoeding. Als opvangorganisatie zijn wij meer dan een plek waar alleen op kinderen gepast wordt. Wij stellen hoge eisen aan onze opvang en aan de begeleiding en opvoeding van kinderen door onze pedagogisch medewerkers¹.

In dit pedagogisch beleidsplan beschrijft VANDAAG de kern van het omgaan met kinderen. Hoe voeden wij op? Aan welke waarden hechten wij belang? Op welke manier stimuleren wij de ontwikkeling van de kinderen en zorgen wij voor een veilige en prettige omgeving? Het pedagogische beleidsplan vormt het hart van onze organisatie. Het bepaalt de koers van VANDAAG!

Door het vastleggen van ons pedagogisch handelen, werken wij aan continuïteit binnen onze organisatie. Iedere pedagogisch medewerker heeft zijn/haar eigen werkstijl, maar deze past binnen de uitgezette koers. Het pedagogisch beleidsplan schept een kader voor buitenstaanders waarin expliciet gemaakt wordt waar VANDAAG voor staat en op welke manier zij werkt.

Het pedagogisch beleid is nooit af; maatschappelijke veranderingen, nieuwe denkbeelden over kinderopvang, opvoeding en pedagogisch handelen, vragen om een regelmatige bezinning op het geformuleerde beleid.

Dit beleidsplan is geen statisch document dat na samenstelling in de kast belandt, maar fungeert als richtlijn om handelen aan te toetsen en met elkaar in gesprek te gaan over wat belangrijk is in de begeleiding en opvoeding van kinderen. We gebruiken hiervoor de PDCA- cirkel (Plan-Do-Check-Act). Zo borgen en verbeteren we de pedagogische kwaliteit cyclisch. Zie document: kwaliteitscyclus beleidsplannen.

Onze visie is dat beleid alleen leeft als alle betrokken partijen van VANDAAG participeren in de verdere ontwikkeling en bijstelling van dit beleid.

0.1 Missie VANDAAG

De tijd waarin kinderen opgroeien is druk. In veel gezinnen werken zowel de vader als de moeder. Momenten om op een ontspannen manier tijd met elkaar door te brengen, schieten er in de praktijk van alledag vaak bij in. Op de dagen dat vader of moeder thuis is, wordt tijd besteed aan het halen en brengen van kinderen naar voetbal, muzikles of de judoclub. In veel gezinnen levert dit echter een

¹ Alle werknemers die kinderen verzorgen, opvoeden en begeleiden worden bij VANDAAG pedagogisch medewerker genoemd.

spagaat op tussen enerzijds het willen zijn van een goede ouder met alle zaken die daarbij komen kijken en aan de andere kant het willen inzetten van eigen talenten en mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Waarden als rust en regelmaat zijn voor veel ouders belangrijk, maar soms moeilijk te realiseren door gebrek aan mogelijkheden. VANDAAG signaleert deze spagaat en wil hierop inspelen door opvang te combineren met de reguliere sport -en culturele activiteiten. De missie van VANDAAG is dat kinderen en ouders tot hun recht komen waarbij opvang meer is dan alleen een praktische oplossing zodat ouders kunnen werken/studeren/ontwikkelen. VANDAAG kinderopvang biedt een plaats waar kinderen talenten en mogelijkheden kunnen ontwikkelen. Een plaats waarin het kind opgevoed en begeleid wordt, waar kinderen leren met zichzelf en anderen om te gaan. Daarnaast wil VANDAAG door dit concept voorwaarden scheppen in het gezin, zodat ouders en kinderen de tijd dat beiden vrij zijn met elkaar kunnen doorbrengen.

1. Pedagogische visie

1.1 Visie op mens-zijn

VANDAAG heeft als uitgangspunt dat een mens wordt geboren met een schat aan talenten en mogelijkheden. Een positieve, stimulerende omgeving waarin een kind zich veilig en geaccepteerd voelt, geeft een kind ruimte om deze talenten en mogelijkheden te ontdekken en daar plezier aan te beleven. VANDAAG vindt het belangrijk dat kinderen opgroeien in een dergelijke omgeving. De interactie tussen kind en omgeving is volgens VANDAAG dan ook het meest kenmerkende aspect van ontwikkeling. Vygotsky (1962) stelt dat ontwikkeling alleen ontstaat door de wisselwerking van een persoon en zijn omgeving. Het actuele ontwikkelingsniveau is dat wat kinderen al zelfstandig kunnen (meetbaar). Bij wat ze nog niet kunnen, hebben kinderen hulp nodig van de opvoeder. Het is de taak van opvoeders om een omgeving te creëren waarin een kind zichzelf verder kan ontwikkelen.²

1.2 Visie op de ontwikkeling van kinderen

Kinderen worden geboren met een schat aan mogelijkheden en talenten. Opvoeders en mede-opvoeders hebben een belangrijke taak om het kind in de opvoeding te wijzen op mogelijkheden, vaardigheden, eigenschappen en talenten. In het opvoedingstraject begeleiden zij door het kind te stimuleren tot het opdoen van positieve ervaringen. Het samen terugkijken op ervaringen geeft de (mede) opvoeder mogelijkheden om kinderen te wijzen op specifieke eigenschappen en talenten van het kind. Hierdoor ontstaan nieuwe ideeën voor verdere ontwikkeling en ontplooiing.

In de ontwikkeling van kinderen zijn een aantal gebieden te onderscheiden. Het kind ontwikkelt zich lichamelijk, cognitief (denken), sociaal (relatie met anderen) en emotioneel (relatie met zichzelf en door uiting daaraan te geven).

De omgeving heeft invloed op die ontwikkeling, door het kind iets (materieel/immaterieel) te geven of iets te onthouden. Door het kind gezonde voeding (in de vorm van aandacht, begeleiding, gezond eten, voldoende mogelijkheden om te bewegen, scholing etc.) te geven op alle gebieden, biedt de opvoeder het kind meer kansen op een gezonde ontwikkeling.

² Het verhaal van het kind, 2006 pag.122

VANDAAG hanteert het uitgangspunt dat gezonde voeding en beweging belangrijke voorwaarden zijn voor de ontwikkeling op cognitief, sociaal en emotioneel gebied.

Een kind dat lekker in zijn vel zit, straalt energie en levenslust uit. Door veel te bewegen wordt het lichaam getraind, waardoor lichaamsprocessen beter gaan werken. Het hart gaat beter pompen waardoor het zuurstofgehalte toeneemt. Dit bevordert de hersenfunctie en daardoor de mogelijkheid om informatie op te nemen en te verwerken³. Het samen bewegen met andere kinderen versterkt de sociale ontwikkeling. Kinderen leren in spel en sport eigen en andermans grenzen kennen. Ook leren ze omgaan met prestatie (druk), met verlies, met het verdelen van macht en invloed. Zowel spel, sport als cultuur bieden het kind de mogelijkheid om vaardig te worden. Het ontwikkelen van vaardigheid is van belang voor het zelfgevoel van kinderen. Vaardiger worden in dingen die je leuk vindt en/of goed kan en daar plezier aan beleven, levert een belangrijke bijdrage aan wie je bent. Het kind ontdekt mogelijkheden om zichzelf in uit te drukken. Dit draagt bij aan de ontwikkeling van een eigen identiteit en het zelfvertrouwen.

1.3 Opvoedingsmilieus van het kind

Het gezin is het eerste opvoedingsmilieu van het kind. De ouders zijn de eerstverantwoordelijken voor de opvoeding en begeleiding van hun kind(eren). De belangrijkste taak van het gezin is om het kind te verzorgen en een leefomgeving te creëren waarin het zich veilig en geaccepteerd voelt. De ouders zijn verantwoordelijk voor het totaalpakket van opvoeding en begeleiding. Zij kiezen een school, kerk, buurt, sportvereniging, cultuur- en kinderopvangorganisatie die het beste past bij hun opvattingen over wat hun kind en gezin nodig hebben.

De school fungeert als tweede opvoedingsmilieu. De kerntaak van de school is het scheppen van voorwaarden om de cognitieve ontwikkeling te stimuleren. Daarnaast heeft school de taak om een bijdrage te leveren aan het ontwikkelen en overdragen van normen en waarden en het voorbereiden van kinderen op de maatschappij.

De straat, buurt, kerk, sportvereniging, cultuur- en kinderopvangorganisatie etc. behoren bij het derde opvoedingsmilieu van het kind. De kerntaak van het derde opvoedingsmilieu is het ondersteunen van ouders bij hun opvoedingstaak. Dat kan zowel door het tijdelijk overnemen van de verzorging en opvoedingstaak van ouders (in kinderopvang) als het meedenken bij opvoeding in het gezin (jeugdzorg, kerk) of door het bieden van ontspanning en sociale activiteiten (buurt).

Alle partijen hebben als taak om bij te dragen aan een zo goed mogelijke ontwikkeling van het kind, zodat het zich als volwassene staande kan houden in deze maatschappij.

1.4 De opvoedingstaak van VANDAAG

VANDAAG ziet opvoeden als een mix van verzorgen, sturen en begeleiden, waarbij de accenten per leeftijd verschillen. Bij kinderen tussen de 0 en 4 jaar ligt het accent meer op verzorgen en sturen en bij kinderen tussen 4 en 12 ligt het accent meer op begeleiden. Onze kerntaak is het creëren van een omgeving waarin het kind beweegt, speelt, kiest en ontdekt. Het doen en ontdekken is bij VANDAAG belangrijker dan ergens de beste in zijn. Het gaat om wie je bent, het uitproberen van nieuwe dingen

³ Jan-Willem van den Brandhof, *Gebruik je hersens*, 2^e druk, Maastricht, 2008

en het ervaren van plezier in het doen van wat je kunt. Het proces is belangrijker dan een eventueel resultaat.

1.4.1 De Verwijsindex

Bij bijzonderheden of problemen die worden gesignaleerd door de pedagogisch medewerker gaat deze altijd in gesprek met ouders. Deze kunnen eventueel doorverwezen worden naar een passende instantie voor ondersteuning en/of begeleiding (met behulp van de sociale kaart). Het kan zijn dat de zorgen om een kind of thuissituatie leidt tot een koppeling in de Verwijsindex Fryslân. Naast dat we hiermee voldoen wij aan de wettelijke verplichting (Jeugdwet 2015) die we hebben binnen de kinderopvang vinden we het ook erg belangrijk om mee te denken met ouders en te helpen waar mogelijk en nodig.

De Verwijsindex Fryslân is een digitaal contactinstrument voor professionals die betrokken zijn bij kinderen/jeugdigen en/of hun ouders. Professionals kunnen hun betrokkenheid aangeven bij een kind of jeugdige tussen de 0 en 23 jaar door het geven van een signaal (zie hiervoor de meldcriteria op <http://www.meldcriteria.nl/>). Mochten er meerdere professionals een signaal hebben afgegeven op hetzelfde kind of gezin dan is er een match en worden de professionals met elkaar in contact gebracht. Dit zorgt ervoor dat er kortere lijntjes zijn in geval van hulpverlening en/of begeleiding.⁴ Voordat VANDAAG een signaal afgeeft in de verwijsindex zal er altijd eerst contact zijn met de ouders. Ouders zijn dus altijd op de hoogte van het afgeven van een signaal.

⁴ Bron: www.verwijsindexfryslan.nl

1.4.2. Sociale kaart

Organisatie: Politie alarmnummer (bij noodsituaties)
Telefoonnummer: 112

Organisatie: Veilig Thuis (meldpunt kindermishandeling én huiselijk geweld)
Telefoonnummer: 0800-2000
Adres: Tesselschadestraat 2, 8913 BC Leeuwarden
Emailadres: info@veiligthuisfriesland.nl

Organisatie: Stichting Maatschappelijk Werk Fryslân (SMWF)
Telefoonnummer: 088 53 35 300
Adres: Moleneind Zuidzijde 95, 9203 ZX Drachten
Emailadres: info@smwf.nl

Organisatie: Regiecentrum Bescherming en Veiligheid (voorheen bureau Jeugdzorg)
Telefoonnummer: 058 23 33 777 (wordt automatisch doorgeschakeld buiten kantoor tijden)
Adres: Tesselschadestraat 2, 8913 HB Leeuwarden
Emailadres: info@regiecentrumbv.nl

Organisatie: GGD Fryslân
Telefoonnummer: 088 22 99 222
Adres: Harlingertrekweg 58, 8913 HR Leeuwarden
Emailadres: info@ggdfryslan.nl

Organisatie: Centraal bureau SGSO Fryslân
Telefoonnummer: 088 53 35 300
Adres: Moleneind Zuidzijde 95, 9203 ZX Drachten
Emailadres:

Organisatie: Centrum Jeugd en Gezin
Telefoonnummer: 088 22 99 430 (Martina Hut)
Adres: Moleneind Zuidzijde 95, 9203 ZX Drachten
Emailadres: gebiedsteam@smallingerland.nl

Organisatie: Gebiedsteam
Telefoonnummer: 088 533 5300
Adres: Moleneind Zuidzijde 95, 9203 ZX Drachten
Emailadres: gebiedsteam@smallingerland.nl

(Als je de straatnaam zegt, weten ze welke wijk je moet zijn en krijg je een gebiedsmedewerker.)

2. Doelen en uitgangspunten

2.1 Pedagogisch hoofddoel van VANDAAG kinderopvang

Ons pedagogisch doel is dat een kind opgroeit tot een gezond evenwichtig persoon, die plezier ontleent aan het ontdekken en gebruiken van eigen talenten en mogelijkheden. Wij zien het daarom als onze kerntaak om het kind binnen de opvangtijd een gezonde en veilige omgeving te bieden waarin het kind zijn talenten en mogelijkheden kan ontdekken en ontwikkelen. Het stimuleren van zelfstandigheid, zelfvertrouwen, betrokkenheid, eerlijkheid, eigenheid, respect en plezier zijn belangrijke waarden binnen onze organisatie.

2.2 De vier pedagogische basisdoelen van Professor Marianne Riksen-Walraven

De Wet Kinderopvang hanteert vier pedagogische competenties die van belang zijn in het opvoeden en begeleiden van kinderen. Deze uitgangspunten zijn afkomstig van de pedagoge Riksen-Walraven. Zij stelt dat opvoeders emotionele veiligheid bieden aan het kind, de persoonlijke en sociale competenties van het kind stimuleren en normen en waarden overdragen.

2.2.1 Het bieden van emotionele veiligheid

Emotionele veiligheid bieden wij door het kind te zien als een waardevol persoon en het kind vanuit deze basis te benaderen. Onze grondhouding is respect voor wie het kind is en wat er in hem of haar omgaat. Onder emotionele veiligheid verstaan wij het kunnen hanteren van eigen gevoelens, rekening houden met de gevoelens van anderen, grenzen kunnen aangeven en hulp kunnen/durven vragen. Wij gaan voorzichtig om met de kwetsbaarheid van kinderen. Wij begeleiden het kind bij het herkennen en verwoorden van gevoelens, het stellen van grenzen (weerbaar) of het vragen om hulp.

2.2.2 Het ontwikkelen van de persoonlijke competentie

Van elk kind is er maar één op de wereld. Een kind is uniek in persoonskenmerken, eigenschappen, talenten en karakter. Wij hechten veel waarde aan de uniekheid van het kind en stimuleren het kind zichzelf te ontdekken. Het kind is van zichzelf al waardevol, het hoeft niet van alles te kunnen en te presteren. Wij hechten waarde aan het ontwikkelen van een gezond zelfbeeld en willen daaraan bijdragen in onze begeleiding.

2.2.3 Het ontwikkelen van de sociale competentie

Een kenmerk van kinderopvang is dat opvoeding en begeleiding plaatsvinden in groepsverband. Voor het ontwikkelen van de sociale competentie is het van belang dat er anderen in de omgeving van het kind aanwezig zijn. Ontwikkeling zien wij als een interactief proces tussen persoon en omgeving (andere personen). Rekening houden met elkaar, delen, zich inleven, problemen oplossen en iets voor de ander doen. Dit zijn vaardigheden die binnen de groep worden ontwikkeld. De pedagogische medewerker begeleidt dit proces in de groep, waarbij rekening gehouden wordt met ieder individu. Pedagogische medewerkers zijn het rolmodel in het ontwikkelen van de sociale competentie. Onze

pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van de invloed van de eigen houding en het eigen gedrag en ze geven het goede voorbeeld in het omgaan met zichzelf en met elkaar.

2.2.4 Het overdragen van normen en waarden

Waarden bepalen wat belangrijk is in de ontwikkeling van een kind tot een volwassen persoon. VANDAAG heeft een aantal waarden, welke zij actief wil overdragen aan de kinderen;

- Wij stimuleren **zelfstandigheid** zodat kinderen zichzelf kunnen redden en niet onnodig afhankelijk zijn van volwassenen.
- Wij vinden het belangrijk dat kinderen **zelfvertrouwen** ontwikkelen zodat ze vrij in de wereld kunnen staan, leren anderen te vertrouwen en grenzen aan durven geven
- Wij vinden het belangrijk dat kinderen leren **betrokken** te zijn, **eerlijk** zijn en **respect** hebben voor zichzelf en anderen.
- Wij hechten veel waarde aan de **eigenheid** van kinderen. Ieder kind is verschillend en heeft eigen talenten en mogelijkheden.
- Wij vinden het belangrijk dat kinderen **plezier** ontleen aan wat ze doen. Kinderen mogen dingen doen die ze fijn vinden.

2.3 Pedagogische uitgangspunten

De vier basisdoelen van Marianne Riksen-Walraven hebben wij verwerkt in 7 doelen. Deze pedagogische uitgangspunten zijn de doelen die wij binnen VANDAAG actief stimuleren. Een uitgebreide uitwerking hiervan is te lezen in hoofdstuk 3. Daar zetten we uiteen hoe we deze uitgangspunten toepassen in de praktijk.

De doelen zijn

Doel 1	Wij leren kinderen gevoelens te herkennen en te benoemen en wij begeleiden ze bij het omgaan met emoties. – emotionele veiligheid
Doel 2	Wij stimuleren de zelfstandigheid van kinderen. - persoonlijk
Doel 3	Wij begeleiden bij de ontwikkeling van de motoriek. – persoonlijk
Doel 4	Wij begeleiden en stimuleren de ontwikkeling van sociaal gedrag en leren kinderen betrokken en eerlijk met elkaar om te gaan. – sociale competentie
Doel 5	Wij begeleiden het kind bij de creatieve ontwikkeling en het hebben van plezier in het doen van activiteiten. – sociale competentie
Doel 6	Wij doen recht aan de eigenheid van elk kind en leren het kind omgaan met eigen mogelijkheden en talenten. – normen en waarden
Doel 7	Wij stimuleren het vertrouwen van het kind en leren het kind respectvol omgaan met grenzen van zichzelf en de ander. – normen en waarden

3. Pedagogisch handelen

3.1 In de praktijk

VANDAAG levert kinderopvang op verschillende manieren. Binnen deze verschillende opvangsoorten en locaties is het pedagogisch beleid onze verbinding. Dit beleid kleurt ons pedagogisch handelen op alle afdelingen, waarbij, afhankelijk van de opvangvorm, de accenten op de pedagogische doelen verschillend zijn. Een overkoepelend doel in de uitvoering van de doelen is dat we ons in toenemende mate bewust zijn van het gebruik van materialen. We stimuleren hergebruik, cradle2cradle en proberen milieubewuste materialen uit.

VANDAAG KDV biedt kleinschalige kinderopvang voor kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. De kinderopvang is ingericht met als uitgangspunt het bieden van een rustige maar uitdagende omgeving voor de kinderen. Met een speciale hoek voor baby's, een kinderatelier maar ook een peuterruimte waar peuters wat extra uitdaging krijgen. Daarnaast zorgen we ervoor dat de buitenruimtes uitnodigen tot "natuurlijk spelen". De buitenruimtes bieden mogelijkheden tot fantasiespel voor de kinderen. Maar ook omgaan met de natuur vinden we hier belangrijk. We zorgen bijvoorbeeld voor een moestuin, bloemen, planten of struiken die uitdagen tot verschillende werkvormen.

Op sommige locaties bieden we VVE (voor- en vroegschoolse educatie) aan. Dit doen we binnen ons peuteraanbod. Verdere informatie hierover is te lezen in bijlage 1: VVE Beleidsplan. Dit beleidsplan geldt alleen voor de locaties die geregistreerd staan als VVE locatie.

VANDAAG KDV biedt niet alleen opvang maar ziet zichzelf ook als mede opvoeder. We vinden het daarom belangrijk om bij te dragen aan de algemene ontwikkeling van de kinderen met in het bijzonder muziek, beweging en cultuur. Dit doen wij bijvoorbeeld door (gratis) "Muziek op Schoot" aan te bieden. Daarnaast wordt er gewerkt met "beweegkriebels", waarbij kinderen spelenderwijs gestimuleerd worden om te bewegen en ze uitgedaagd worden tot nieuwe dingen (hinkelen, springen of waar ze maar aan toe zijn). Eén keer per week is er 'de natuurdag'. Dan zijn er uitjes in de natuur en zijn er andere natuuractiviteiten, of is er een 'cultuurdag' waarbij er naar een voorstelling wordt gegaan, kunstenaars worden uitgenodigd of er gekeken wordt naar andere culturen.

Op het KDV werken we met vaste leidsters op de groepen; aan baby's hebben we twee vaste gezichten gekoppeld. Elke vaste dag dat een baby komt is één van de twee gezichten aanwezig. Dit geldt voor de vaste dagen die worden afgenomen, voor flexibele opvang kunnen we dit niet garanderen. Welke pedagogisch medewerker is gekoppeld aan welk kind, wordt besproken in het intakegesprek met de ouders.

Bij VANDAAG kijken we altijd goed naar kinderen, we vinden het erg belangrijk dat ze zich goed voelen en zich vrij voelen om te kunnen ontwikkelen. Voor het registreren van de ontwikkeling van peuters gebruiken we observatieformulieren die passen bij de methode van het KDV. Als kinderen 3,5 jaar oud zijn, worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek over hun kind. Hierbij bespreken we observaties en eventuele bijzonderheden die belangrijk zijn voor overdracht naar de basisschool. Mocht de pedagogisch medewerker zelf eerder iets belangrijks opmerken, dan wordt dit altijd met ouders besproken. Naast deze gesprekken vindt er uiteraard bij het halen en brengen van de

kinderen altijd een warme overdracht plaats tussen pedagogisch medewerker en ouder(s)/verzorger(s).

VANDAAG BSO heeft een bewuste keuze gemaakt om de opvang van de kinderen te realiseren op de plaats waar het kind activiteiten (sport, muziek, drama) volgt. Elke opvanglocatie heeft zijn eigen specifieke kenmerken en is uniek in haar aanbod. Kinderen en ouders kunnen gericht kiezen voor een locatie die qua activiteit maar ook wat betreft groepssamenstelling en grootte past bij hun behoefte.

De uitwerking van onze visie vindt plaats in de praktijk, in de dagelijkse omgang tussen de pedagogisch medewerkers en de kinderen van VANDAAG. In dit hoofdstuk beschrijven wij hoe wij concreet werken aan de doelen en op welke manieren wij deze willen realiseren. Deze beschrijving geeft een beeld van de werkwijze van onze pedagogisch medewerkers. Bij het uitwerken van het pedagogisch handelen zijn de pedagogisch medewerkers betrokken.

Naast de vele praktijkervaringen en inzichten van de pedagogisch medewerkers hebben we gebruik gemaakt van het in 2011 verschenen pedagogisch kader BSO 4-13 jaar.

3.2 De pedagogisch medewerker

Pedagogisch medewerkers in dienst van VANDAAG zijn allen voldoende geschoold, in het bezit van een geldig kinder-EHBO diploma en op het KDV ook in het bezit van een geldig BHV diploma. De pedagogisch medewerkers die werken op de BSO-locaties zijn minimaal geschoold op mbo niveau 3. Wij werken zowel met mbo'ers als met hbo'ers. Al onze pedagogisch medewerkers zijn enthousiast, leergierig, creatief en hebben een warm hart voor kinderen. Dat is zichtbaar in het contact en in de activiteiten tussen de kinderen en de medewerkers. De pedagogisch medewerker is aanwezig, het 'er zijn' is belangrijk. Kinderen weten dat er op ze gelet wordt en waar ze terecht kunnen met vragen of hulp. De pedagogisch medewerker ziet het kind, observeert en begeleidt het groepsproces. De aanwezigheid van de pedagogisch medewerker zorgt voor fysieke en emotionele veiligheid. De pedagogisch medewerker is beschikbaar voor de kinderen; problemen etc. worden niet besproken als de kinderen aanwezig zijn. De pedagogisch medewerker is zich bewust van de eigen rol en houding en realiseert zich goed dat hij/zij fungeert als rolmodel. Irritaties worden met de persoon in kwestie uitgesproken en niet met derden. Het geven en ontvangen van feedback is een onderdeel van de bedrijfscultuur. Door het samen werken aan een professionele werkomgeving wordt (emotionele) veiligheid tussen collega's geborgd. Dit werkt door in het hanteren van de veiligheid naar de kinderen die worden opgevangen.

3.2.1 Coaching

De pedagogische kwaliteit staat bij ons hoog in het vaandel, om deze omhoog te brengen en te waarborgen werken we met coaching. We vinden het bij VANDAAG belangrijk dat iedereen zich kan ontwikkelen op zijn of haar eigen wijze, net zoals we dat belangrijk vinden bij kinderen geldt dat ook voor alle medewerkers bij onze organisatie. We maken gebruik van verschillende soorten coaching:

1. Trainingen en workshops; alle pedagogisch medewerkers wordt coaching aangeboden door middel van trainingen op het gebied van pedagogisch handelen, aanbieden van

activiteiten, visie en werken bij VANDAAG, gezonde kinderopvang en het op de hoogte brengen en houden van de nieuwste ontwikkelingen. Pedagogisch medewerkers schrijven zich elk jaar in voor de trainingen die ze graag willen volgen om zichzelf te blijven ontwikkelen.

2. Coaching op aanvraag van de leidinggevende; het kan zijn dat de 'leidinggevende' vindt dat bepaalde trainingen herhaald moeten worden om een kwaliteitsslag te maken op een bepaald gebied. Of tegen dingen aanloopt en denkt dat coaching de pm-er verder kan brengen. In dit geval worden duidelijke afspraken gemaakt over in hoeverre de leidinggevende op de hoogte wordt gebracht van wat er wordt besproken. We zullen hierin altijd transparant blijven.
3. Coaching op aanvraag van jezelf; mocht er iets niet lekker lopen of heeft de pm-er vragen op gebied van pedagogisch handelen, omgang met ouders of collega's of andere dingen waar hij/zij tegenaan loopt dan maken de coach en pm-er een afspraak om een coachtraject in te gaan. Deze gesprekken zijn vertrouwelijk. Enkel in geval van dreigend gevaar voor een kind, ouder of collega mag hierover met een derde gesproken worden.

Hoeveel uur coaching een pm-er recht op heeft wordt middels een rekenmodel berekend en staat vermeld in de coaching map. Pm-ers houden zelf in de gaten op hoeveel uur coaching ze moeten volgen en plannen de workshops/trainingen in. De gevolgde coaching wordt geregistreerd in de coaching map.

3.2.2 De stagiairs

Bij VANDAAG vinden we het erg belangrijk om te investeren in stagiaires omdat dit ons toekomstige collega's zijn. De locaties van VANDAAG zijn allen erkend als leerbedrijf en zijn geregistreerd bij de s-bb. Hieronder beschrijven we beknopt wat de uitvoerende taken zijn van stagiairs bij VANDAAG. We willen hierbij verwijzen naar ons stagebeleid en werkplan waarin uitvoerig staat beschreven hoe we omgaan met stagiaires en welke procedures er worden gevolgd.

Als leerbedrijf bieden wij studenten van de opleiding PW (pedagogisch werk) niveau 3 of 4 een leerplek. Op het KDV kan het ook voorkomen dat we een stagiaire van niveau 2 aannemen 'huishoudelijke en ondersteunende' taken. De studenten worden op vaste dagen en vaste tijden ingezet gedurende hun stage. De studenten van niveau 3 en 4 zijn ondersteunend aanwezig en worden altijd boventallig ingezet. Met betrekking tot de zorg voor kinderen worden zij begeleid door een pedagogisch medewerkster op de groep, gedurende hun stage worden hun taken langzaam uitgebreid. Tijdens het tweede deel van de stage tijdens het laatste jaar mogen de studenten de zorg voor een baby dragen. Dit gebeurt altijd in overleg met de ouders, de stagebegeleidster en de mentor van het betreffende kind, de pedagogisch medewerkster op de groep blijft te allen tijde de eindverantwoordelijkheid voor de zorg van dit kind dragen.

Op het KDV kunnen eerstejaars studenten geplaatst worden, zij voeren ondersteunende taken uit. Liever hebben we tweede of derdejaars studenten omdat eerstejaars vaak maar 1 dag of dagdeel aanwezig kunnen zijn.

Tweedejaars en derdejaars studenten voeren de volgende taken uit indien de stagebegeleidster op de groep de student hiervoor capabel acht:

- Verzorging en begeleiding van kinderen vanaf 1 jaar
- Ondersteuning op de groep; tafel dekken, eet- en drinkmomenten, spelen en knutselen.
- Na drie maanden wordt gekeken of de student ook meerdere taken aan kan als; verschoneren, naar bed brengen, de fles geven. Dit gebeurt altijd naar inzicht van de pedagogisch medewerker die de student begeleidt en gaat in overleg met ouders, begeleider en school

Ruimten en materiaal

De student:

- Verricht licht huishoudelijke werkzaamheden in de groep en draagt mede zorg voor het beheer, de aanschaf, de hygiëne en goede staat van de inventaris. Een schone ruimte en een goed verzorgde inventaris, zorgen ervoor dat kinderen in een schone en veilige omgeving opgevangen kunnen worden.
- Stemt met de medewerker af over de dagindeling en de verdeling van de werkzaamheden en draagt mede zorg voor een goede samenwerking en een goede overdracht.

Een derdejaars student krijgt naar inzicht van de begeleiding langzaam uitbreiding van taken:

- Na vier maanden wordt gekeken of de student een baby kan verzorgen. Eerst zal gekeken worden of het mogelijk is een baby vanaf 8 maanden te koppelen aan de student. Het liefst ook een baby die de student gedurende meerdere dagen per week ziet.
- De student neemt als het goed gaat steeds meer taken over van de eerste verzorgster, dit alles in overleg met de ouders en naar inzicht van de begeleidster.
- Aan het eind van de derdejaars stageperiode draait de student als volledige leidster mee en heeft drie à vier kinderen waarvoor ze de eerst verzorgende zijn (alles onder toezicht van supervisor en als zijnde boventallig).
- Voor een student van niveau 4 worden de taken ook uitgebreid met organisatorische taken als planning en veiligheidsbeleid uitvoeren.

Voor de peutergroep geldt:

Stagiairs op de peutergroep voeren de volgende taken o.a. uit:

- Ondersteunende taken van de leidster
- Helpen bij de begeleiding van creatieve opdrachten
- Eet- en drinkmomenten ondersteunen

Ook hier wordt langzaam en naar inzicht van de begeleidster gekeken naar uitbreiding van taken:

- Kringmoment doen
- Activiteit bedenken en uitvoeren
- Naar bed brengen van de peuter
- organiseert activiteiten op het gebied van sport en bewegen, kunst en creativiteit, natuur en techniek en samen spelen en maakt daarbij gebruik van uiteenlopende hulpmiddelen; houdt daarbij rekening met de wensen en behoeften van het individuele kind en de groep.
- schakelt bij activiteiten eventueel de pedagogisch medewerker in, maakt afspraken over inhoud en doel van de activiteiten.
- organiseert uitstapjes buiten de locatie.

Voor de BSO geldt:

Kinderen begeleiden

De student:

- begeleidt kinderen zowel in groepsverband alsook individueel.
- begeleidt kinderen indien nodig van school naar de BSO/activiteiten (lopend, fietsend, auto).
- schept een huiselijke sfeer binnen de groep, waarin kinderen zich veilig voelen en stimuleert kinderen door middel van uitvoering van het pedagogisch beleidsplan zich verder te ontwikkelen.
- bewaakt het groepsproces; signaleert problemen, lost conflictsituaties op en betreft de groep hierbij.
- begeleidt kinderen bij de dagelijkse voorkomende bezigheden.
- draagt zorg voor de dagelijkse verzorging van kinderen.
- heeft kennis van de geldende hygiëne- en veiligheidseisen.
- heeft kennis van de ontwikkelingsfases van een kind.
- heeft sociale vaardigheden voor het motiveren, stimuleren en instrueren van kinderen.

Activiteiten organiseren

De student:

- organiseert activiteiten op het gebied van sport en bewegen, kunst en creativiteit, natuur en techniek en samen spelen en maakt daarbij gebruik van uiteenlopende hulpmiddelen; houdt daarbij rekening met de wensen en behoeften van het individuele kind en de groep.
- schakelt bij activiteiten eventueel de pedagogisch medewerker in, maakt afspraken over inhoud en doel van de activiteiten.
- organiseert uitstapjes buiten de locatie.

Ruimten en materiaal

De student:

- verricht licht huishoudelijke werkzaamheden in de groep en draagt mede zorg voor het beheer, de aanschaf en de hygiëne en goede staat van de inventaris. Een schone ruimte en een goed verzorgde inventaris, zorgen ervoor dat kinderen in een schone en veilige omgeving opgevangen kunnen worden.
- stemt met de medewerker af over de dagindeling en de verdeling van de werkzaamheden en draagt mede zorg voor een goede samenwerking en een goede overdracht.

Overige taken

Naast deze algemene taken kan de student, afhankelijk van het opleidingsniveau en naar inzicht van de begeleider ook ingeschakeld worden bij de volgende werkzaamheden:

- inkoop van boodschappen
- budgetbeheer
- activiteitenprogramma opstellen in Doenkids
- het bijwerken van het pedagogisch werkplan
- organiseren van PR activiteiten

3.3 Het mentorschap

Bij VANDAAG vinden we het belangrijk dat kinderen zich veilig voelen, we zorgen er voor dat er vaste leidsters op de groepen staan. Elk kind heeft een mentor, dit is het eerste aanspreekpunt voor het kind (vanaf BSO leeftijd) en/of de ouders. Een mentor is een voor het kind vertrouwde pedagogisch medewerker waarmee belangrijke dingen gedeeld kunnen worden. Ook als ouders ergens mee zitten of vragen hebben, kunnen ze bij de mentor terecht. In de werkmap op de locaties is aangegeven wie gekoppeld is aan welke mentor. Dit wordt bij het intakegesprek ook gecommuniceerd naar ouders.

Er wordt ouders de gelegenheid gegeven om zich in te schrijven voor een 10 minutengesprek. Dit organiseren we in ieder geval 1 keer per jaar. Of indien nodig vaker.

Indien een stagiair zo ver is om volledige taken over te nemen van de eerst verzorgende dan wordt in overleg met ouders gekeken of de stagiair mentortaken kan overnemen.

De mentor observeert de kinderen tijdens hun dagelijkse bezigheden d.m.v. de observatielijst BSO en indien deze opvallend gedrag constateert (bijvoorbeeld agressief of ander opvallend gedrag) of bijzonderheden in de ontwikkeling van het kind dan legt deze dit vast in het kind dossier en bespreken dit met de ouders in een 10 minutengesprek. Bij zorg over een kind volgen we de volgende stappen:

1. De mentor bespreekt eerst met het kind welk gedrag geconstateerd wordt, dit gebeurt op een vriendelijke en rustige toon.
2. Als een kind agressief is en een 'gevaar' vormt voor de groep; zetten we het kind even apart.
3. De mentor geeft het kind een plek en houdt hem/haar in de gaten.
4. Bij zorgen belt de mentor met de ouders voor een gesprek. Dit gebeurt zowel bij een incident als bij zorgen over ontwikkeling of terugkerend gedrag.
5. De mentor maakt verslag van het gesprek met ouders en voegt dit bij het kind dossier.
6. In overleg met ouders kan er een handelingsplan opgesteld worden voor het kind als gedacht wordt dat dit goed is voor kind en de omgeving.
7. Het handelingsplan wordt toegepast op de groep en hierbij kan een pedagoog van het CJG worden ingeschakeld voor observatie.
8. Na vier weken wordt samen met ouders geëvalueerd hoe het gaat en naar aanleiding hiervan besloten hoe verder te gaan.
9. Er kan besloten worden om kind(eren) en/of ouders door te verwijzen naar andere instanties. Naar aanleiding van de gesprekken met ouders en de gedane observaties die zijn vastgelegd in het kind dossier wordt advies gegeven aan de ouders. Bij doorverwijzing wordt contact gezocht met het gebiedsteam (samenwerking MEE, MOS en bureau jeugdzorg) en in samenspraak met hen een doorverwijzing gedaan. Naast deze melding wordt ook een koppeling gemaakt in de verwijsindex en indien nodig bij Veilig Thuis.
10. Altijd worden ouders op de hoogte gesteld van de melding. Ook wordt hen gevraagd toestemming te geven voor de doorverwijzing.
11. Met toestemming van de ouders wordt kennis over de ontwikkeling van het kind overgedragen aan de school, bij de overgang van het kind naar het basisonderwijs. En aan de buitenschoolse opvang, bij de overgang van het kind naar de buitenschoolse opvang.

We verwijzen hier ook naar de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

3.4 De pedagogische doelen

Onze uitgangspunten (doelen) zijn afgeleid van de pedagogische doelen van Riksen Walraven (zie hoofdstuk twee van dit pedagogisch beleidsplan). In dit hoofdstuk leest u op welke manier wij deze doelen in de praktijk brengen.

Ad. 1 Het bieden van emotionele veiligheid:

3.4.1 Wij leren kinderen gevoelens te herkennen en te benoemen en wij begeleiden ze bij het omgaan met emoties.

Herkennen van gevoelens en emoties

Elk kind - jong of oud - heeft gevoelens en toont emoties. Door het kind te helpen deze gevoelens te herkennen, leert het zich verwoorden en emoties te uiten. Zowel prettige als onprettige gevoelens horen bij een mens. We benoemen zoveel mogelijk de gevoelens die we zien en herkennen, troosten de kinderen en erkennen de gevoelens. Wij leren kinderen omgaan met verschillende gevoelens, bijvoorbeeld door middel van spelletjes.

Open houding van pedagogisch medewerker

Als pedagogisch medewerker benaderen wij kinderen vanuit een open houding. We vinden het belangrijk dat de kinderen zich veilig en gerespecteerd voelen. Elk gevoel mag er zijn, hier wordt je niet op afgerekend. Wij bieden een duidelijke structuur zodat kinderen weten waar ze aan toe zijn. Dit zorgt voor een veilig basisklimaat waardoor kinderen ruimte ervaren om gevoelens bespreekbaar te maken en emoties te uiten.

Communicatie bij conflicten

Bij ruzie laten we de kinderen vertellen wat er is gebeurd, we koppelen terug wat wij hebben gezien en we vragen hoe het kind het gedrag heeft beleefd en wat zijn/haar bedoeling was. Als kinderen verbaal niet aanspreekbaar zijn, dan halen we het kind uit de groep. We vertellen het kind elke stap die we ondernemen. 'Ik haal je nu uit de groep, want het gaat niet goed. Ik neem je mee naar de bank en daar gaan we samen zitten. Ik pak je nu bij je arm en ik houd je vast tot ik voel dat je rustig bent'. 'Ik zie dat je heel boos bent, ik blijf bij je totdat je rustig bent en dan gaan we erover praten'. Zodra het kind rustig is, nemen we de tijd om het verhaal te horen en bespreken we de verschillende gevoelens en manieren van omgaan met een bepaalde situatie.

Incidenten melden wij altijd bij ouders, we vertellen hoe gedrag is ontstaan en op welke manier er is gereageerd, hoe het is opgelost en welke afspraken er eventueel zijn gemaakt. Dit gebeurt met medeweten van het kind. Zo borgen wij veiligheid op de groep, ook bij niet leuke momenten.

Observeren en benoemen van gedrag en gevoelens

We leren het kind om te kijken naar zichzelf en bepaalde conclusies te checken bij de ander. Soms kan een kind uit onhandigheid iets doen en ziet een ander kind dit aan voor plagen. Door dit samen te bespreken en te relativieren kan er meer begrip ontstaan. Als pedagogisch medewerker zijn we er alert op dat we niet te snel ingrijpen bij emoties als huilen of schelden. We observeren goed wat er

gebeurt en we laten kinderen ook zelf troost geven of een ruzie oplossen. Achteraf geven we hier wel feedback op, waarbij we gevoelens en positief gedrag benoemen.

Jolanda (pedagogisch medewerker): tijdens een potje voetbal werd er door de groep goed gereageerd op onsportief gedrag van een kind van de tegenpartij. Het kind werd netjes gecorrigeerd; 'hé joh, dat vinden we niet leuk, de vorige keer deden we dat ook niet bij jou, weet je nog?' Hierop dimde het kind en werd de wedstrijd op een prettige manier uitgespeeld, waarbij iedereen in zijn waarde werd gelaten.

Samenvatting

Kinderen hebben prettige en onprettige gevoelens en gaan hier op een verschillende manier mee om. Tijdens de opvang helpen wij kinderen woorden te geven aan gevoelens, zodat ze hierover kunnen praten. Bij het uiten van emoties geven wij het kind ondersteuning door te troosten, te begrenzen, mee te stampen. We leren het kind op een gezonde manier met emotie om te gaan, dus zonder zichzelf en de ander te beschadigen.

Ad 2. Het bevorderen van de persoonlijke competentie:

3.4.2 Wij stimuleren de ontwikkeling van zelfstandigheid.

Wij vinden het belangrijk de zelfstandigheid van kinderen⁵ te versterken. Onder zelfstandigheid verstaan wij dat kinderen zich vrij voelen om dingen zelf te doen, te vragen en te vertellen. Dat kinderen eigen keuzes maken, activiteiten verzinnen, durven uitvoeren en alleen kunnen spelen.

Groeien in zelfstandigheid

Wij geloven dat kinderen veel mogelijkheden hebben en dat het zelf uitvoeren van taken bijdraagt aan een positief zelfbeeld. Een kind leert hierdoor voor zichzelf te zorgen en niet onnodig afhankelijk te zijn van anderen. Wij zien het stimuleren van zelfstandigheid als een opvoedingstaak, de maatschappij heeft belang bij mensen die op eigen benen kunnen staan en voor zichzelf en anderen kunnen zorgen. Ook leren we ze zelf oplossingen verzinnen voor de problemen waar zij tegenaan lopen. We dagen uit tot het formuleren van een eigen mening door daar bijvoorbeeld naar te vragen.

Eerst zelf problemen oplossen

Wij leren ze op welke manier ze zorg moeten dragen voor materialen en speelgoed en we geven ze hiervoor ook de verantwoordelijkheid. Als een kind tegen een probleem aan loopt dan grijpen we niet gelijk in, we observeren eerst wat het kind zelf doet met het probleem. Komt het kind er niet uit en vraagt het om onze hulp, dan geven we niet een oplossing maar helpen we het kind om zijn eigen oplossing te vinden. Dat doen wij door het stellen van gerichte vragen. We gaan het gesprek aan met het kind en we maken het kind bewust van het effect van bepaald gedrag. We stimuleren het kind om gericht te vragen om de hulp die hij/zij nodig heeft.

Piet (5 jaar) komt naar Suzan (pedagogisch medewerker) en wijst naar zijn niet gestrikte veters. Suzan benoemt wat ze ziet. "Piet, je veters zijn los". Piet drukt vervolgens zijn schoen onder de neus van Suzan. Suzan zet de voet terug op de grond en zegt; 'Piet, wat wil je vragen?' Piet zegt: 'veters strikken'. Suzan corrigeert en leert Piet hoe je een vraag stelt. 'Piet ik ga je leren hoe je mij dat moet vragen', zeg maar; 'Suzan, wil jij mijn veters strikken?'. Piet lacht wat en zegt vervolgens; 'Suzan, wil jij mijn veters strikken?' Suzan lacht terug, en zegt: 'Goed gedaan Piet, ja dat wil ik wel'.

⁵ Wij bedoelen met kinderen alle kinderen die opvang ontvangen bij VANDAAG.

Aanleren van praktische vaardigheden

Wij leren een kind al van jongs af aan vaardigheden zoals tafeldekken, brood smeren, verfbakjes schoonmaken, zichzelf aankleden (KDV) of een ander kind helpen. Ook stimuleren wij het om te experimenteren, waarbij het maken van fouten niet erg is; het gaat om ontdekken wat wel en niet werkt. Wij leren kinderen dat gedrag gevolgen heeft en leren ze om hier zelf verantwoordelijk mee om te gaan. Dus als een kind thee drinkt en het knoeit, dan haalt het kind zelf een doekje en ruimt het kind dit op. Wij belonen zelfstandig gedrag door het geven van complimenten en wij bevestigen dat wat een persoon al kan. Hierdoor versterken wij het zelfvertrouwen van het kind wat effect heeft op toekomstig gedrag.

Mathijs van 7 is nieuw op de BSO. Hij gooit zijn jas en schoenen op de grond. Geertje (pedagogisch medewerker) gaat naar Mathijs toe en benoemt wat ze ziet. Ze vertelt dat ze voortaan van Mathijs verwacht dat hij zelf zijn jas ophangt aan de kapstok en zijn schoenen naast elkaar in het schoenenrek zet. Vervolgens laat ze Mathijs deze taak uitvoeren. Dit gaat goed en Geertje geeft Mathijs een compliment. De volgende dag let Geertje op of Mathijs zijn jas zelf ophangt en zijn schoenen netjes neerzet. Mathijs doet dit en Geertje laat merken dat ze het heeft gezien door Mathijs een knipoog te geven en haar hand met duim omhoog op te steken. Mathijs grijnst.

Zelfstandigheidscontracten

Voor oudere kinderen werken we met zelfstandigheidscontracten. Kinderen met een contract mogen zelfstandig uit school naar de BSO of vanuit de BSO naar bijvoorbeeld muziekles. De contracten worden ondertekend door ouders/verzorgers, het kind en de pedagogisch medewerker. Op deze manier leren kinderen zelf verantwoordelijk te zijn voor het op tijd vertrekken. Daarnaast zijn ze niet afhankelijk van anderen voor vervoer.

Stimuleren eigen initiatief

Kinderen mogen zelf initiatieven nemen. Dit stimuleren we door ze te vragen naar ideeën voor activiteiten, zowel voor zichzelf als voor de hele groep. De pedagogisch medewerker heeft tijdens spel en activiteiten een begeleidende rol. Daarnaast observeert de pedagogisch medewerker het kind, vooral wanneer het iets niet durft of wil. We stimuleren het kind om grenzen aan te geven, maar ook om in kleine stapjes nieuw gedrag aan te leren. In het contact met ouders vertellen we hoe het kind zich ontwikkelt, wat het kind nog lastig vindt maar ook wat heel goed gaat. We vragen ouders hoe zij thuis met het kind omgaan. Bij specifiek probleemgedrag - bijvoorbeeld PDD-NOS - maken we afspraken waar we met elkaar aan gaan werken.

Jeanet (pedagogisch medewerker): Samuel is een jongen van 9 jaar met de diagnose PDD-NOS. Hij wil, durft en kan niet samen spelen en leeft vooral in zijn eigen wereld. In overleg met ouders werken we samen aan het vergroten van de zelfstandigheid. We begeleiden hem meer 1 op 1 en maken hem vertrouwd met de ruimte, de mensen en de rituelen. Door het toenemende vertrouwen en de duidelijke lijn tussen ons als pedagogisch medewerker en ouders durft Samuel meer te ondernemen en zichzelf te laten zien.

Samenvatting

kinderen zijn prima in staat om zelf taken uit te voeren en verantwoordelijkheid te dragen. Hierdoor worden kinderen zelfstandig en dat versterkt het zelfvertrouwen en de eigenwaarde van het kind. Wij helpen kinderen door ze steeds terug te verwijzen naar hun eigen vermogen om problemen op te lossen en te experimenteren met nieuw gedrag door het aanleren van nieuwe vaardigheden. Ook geven wij kinderen vaste taken en verantwoordelijkheden zodat ze leren zorg te dragen voor elkaar, het materiaal en de ruimte.

3.4.3 Wij begeleiden bij de ontwikkeling van de motoriek.

Bewegen op veel verschillende manieren

We vinden het belangrijk om de motoriek van kinderen te bevorderen omdat beweging leuk is en goed is voor de gezondheid! Naast het stimuleren van de grove motoriek door veel te sporten en te bewegen, stimuleren we ook de fijne motoriek door het aanbieden van veel verschillende activiteiten en spelmaterialen. Zo hebben we puzzels, kralen, gebruiken we natuurlijke materialen en voor de BSO bijvoorbeeld strijkkralen (oog- handcoördinatie). We zetten regelmatig verschillende knutselmaterialen neer (verf, kleurpotloden, etc.). We laten kinderen zelf ervaren en ontdekken hoe de materialen werken en gebruikt kunnen worden.

Elke dag naar buiten

Elke dag gaan we met de kinderen naar buiten. Hierbij maken we gebruik van wat hetgeen zich in de omgeving bevindt. We doen tikspelletjes, gaan zwemmen, voetballen, klimmen, we bouwen hutten en we gaan touwtjespringen of elastieken met de kinderen. We variëren veel, zodat kinderen steeds de kans hebben om iets nieuws te ontdekken en mee te doen aan iets dat ze erg leuk vinden. We zetten een spellencircuit op of zetten speurtochten uit. Zo ontdekken we onze omgeving, de natuur en leren we op deze manier ons hele lichaam actief te gebruiken.

Anneke (11 jaar) is goed in klimmen en klauteren. Ze is handig en maakt goed gebruik van het materiaal. Jos van 6 heeft daar veel bewondering voor. Hij kijkt vaak hoe Anneke omhoog klimt en hij probeert dat ook te doen. De pedagogisch medewerker geeft Anneke een compliment voor haar klimkunsten en vertelt aan haar dat Jos vaak naar haar kijkt en ook graag goed wil klimmen. Hierdoor is Anneke zich bewust geworden van haar voorbeeldrol, ze gaat Jos helpen met klimmen en leert hem hoe hij zich moet vasthouden en waar hij beter wel en niet zijn voeten neer kan zetten. Beiden groeien en hebben plezier!

Samenvatting

Bewegen is heel goed voor kinderen. Ze leren hun hele lichaam gebruiken en ze leren het lichaam goed kennen. Dit zorgt ervoor dat ze fysiek maar ook mentaal sterker in hun schoenen staan. Kinderen zoeken grenzen op en durven steeds meer. Dit versterkt het zelfvertrouwen en vergroot het plezier.

Ad 3. Het bevorderen van de sociale competentie:

3.4.4 Wij begeleiden en stimuleren de ontwikkeling van sociaal gedrag en leren kinderen eerlijk met elkaar om te gaan.

Sociaal gedrag en eerlijke omgang

Onder sociaal gedrag verstaan wij dat kinderen rekening houden met elkaar en met de groep, relaties hebben met anderen, leren van een ander, een ander helpen, om hulp durven vragen en kunnen omgaan met ruzie. Wij vinden het belangrijk dat kinderen rekening houden met elkaar. Hiervoor hebben we ook groepsregels opgesteld, zodat ieder kind weet waar hij/zij aan toe is en wat er wordt verwacht. Onder eerlijkheid verstaan wij dat we vertellen wat we fout hebben gedaan. Je mag je mening uiten (zonder een ander opzettelijk te kweten), we leren ze hun eigen grens aangeven en gevoelens te delen.

Eerlijk zijn over wie je bent en wat je kunt of niet kunt vinden wij belangrijk. Dit heeft te maken met het herkennen van eigen mogelijkheden maar ook van grenzen. Het gaat erom dat we het stimuleren als kinderen een gezond zelfbeeld ontwikkelen en zichzelf niet onder- of overwaarderen. Eerlijk naar jezelf kijken en naar wat je wel en niet kunt, hoort hier volgens ons bij. Als pedagogisch medewerker doen wij dit voor door eerlijk en open te zijn over ons eigen mogelijkheden en onmogelijkheden. Zo zien kinderen dat ook volwassen mensen niet perfect zijn maar bepaalde dingen goed kunnen en andere dingen niet. Ook geven we fouten toe.

Communicatie

Als wij als pedagogisch medewerker activiteiten aanbieden en we vragen om respons, dan verwachten wij dat kinderen eerlijk zeggen wat ze ervan vonden. Ook als het niet leuk is. Ieders

oordeel is belangrijk voor ons en met elkaar kunnen we ervan leren. We geven kinderen de ruimte om samen of alleen te werken. Kinderen hoeven niet te werken met iemand waar ze niet goed mee overweg kunnen en ze hoeven niet net te doen alsof ze iemand aardig vinden.

Als kinderen ruzie maken met elkaar dan verwachten we dat ze eerlijk zijn over hun eigen aandeel en zich niet verschuilen achter smoesjes of vooral bezig zijn met het geven van de schuld aan een ander. We benoemen eerlijk gedrag; 'fijn dat je dit hebt verteld'.

Hester (pedagogisch medewerker): Jozua 9 is een jongetje dat niet goed kan samenspelen met andere kinderen. Hij is sterk competitief, kan niet tegen zijn verlies. Hij uit zich door heel kwaad te worden, te schreeuwen en te duwen en is moeilijk corrigeerbaar. Jozua heeft veel last van faalangst en hij vindt het moeilijk om spel en werkelijkheid van elkaar te scheiden. Verliezen ervaart hij als het er niet mogen zijn als persoon. We maken nu vooraf duidelijke afspraken met hem en laten hem spelen in een groep met oudere kinderen, zodat hij meer tegenwicht krijgt. We leren hem via kleine spelletjes omgaan met verlies en prijzen hem als hij goed 'verloren' heeft. Ook geven we hem complimenten buiten het spel om, zodat hij ervaart dat - ook al heeft hij verloren (gedrag) - hij niet afgeschreven is (als persoon). Dit vraagt van ons als pedagogisch medewerker een geduldige houding met veel begrip voor zijn onvermogen. Maar omdat wij nu handvatten hebben, is het voor ons ook duidelijk wat Jozua nodig heeft. En dat is ook eerlijk naar Jozua toe.

Delen en hulp vragen

Tijdens (spel) activiteiten stimuleren we kinderen elkaar te helpen, of om hulp te vragen. Als een kind om hulp vraagt bij de pedagogisch medewerker, dan vragen we aan het kind of er ook iemand anders zou kunnen zijn die daarbij kan helpen, we moedigen het kind aan om daarom te vragen. Materialen worden gedeeld, we hebben geen 'eigen tafeltennisbatje'. Sociaal gedrag betekent ook dat kinderen leren verantwoordelijk te zijn voor eigen daden. We leren kinderen om fouten toe te geven en excuses aan te bieden. Bij ruzie stimuleren we kinderen dit zelf op te lossen. We helpen door kinderen te leren goed naar elkaar te luisteren (laat een ander uitpraten, vraag of je het goed begrepen hebt). Ook leren we kinderen om iets te vragen en niet iets zomaar te pakken.

Gezamenlijke momenten

We hechten belang aan gezamenlijke momenten zoals eten en drinken, hiervoor hebben we vaste tijdstippen gepland. Op deze momenten wordt er tijd genomen voor elkaar. Kinderen mogen wat vertellen over thuis of school. Kinderen hebben geen vaste plaatsen, dit om te voorkomen dat kinderen steeds in hetzelfde groepje bij elkaar zitten. Na het drinken vertellen we wat er op het programma staat aan groepsactiviteiten. Kinderen mogen hieraan meedoen, ook kunnen ze kiezen voor vrij spel. Tijdens de groepsactiviteiten werken we steeds met andere teams, we vinden het belangrijk dat kinderen met iedereen speelervaring opdoen en we leren kinderen ook om de beurt te spelen en te wisselen van rol.

Voorbeeldrol pedagogisch medewerker

Als pedagogisch medewerker geven we het voorbeeld door zowel kinderen als medecollega's met respect te behandelen en met respect over elkaar te spreken (ook als de betrokkene er niet bij is). Ook letten we erop met elkaar dat we niet te snel iedereen willen helpen maar leren we kinderen iets zelf op te lossen of elkaar om hulp te vragen.

Gemengde groepen

Vaak maken we gemengde groepen waarbij jongere en oudere kinderen van elkaar kunnen leren en elkaar kunnen helpen. Als pedagogisch medewerker begeleiden wij door goed te observeren en de kinderen in hun spel te volgen. We stimuleren door ze uit te dagen en door het geven van complimenten.

Samenvatting

Sociaal gedrag begint met het bepalen van sociale gedragsregels. Deze stellen wij met elkaar op en we helpen elkaar om ons hieraan te houden. Eerlijkheid is een belangrijke regel in het omgaan met jezelf en de ander. Door eerlijk te zijn, leren wij kinderen dat het belangrijk is dat zij zichzelf mogen zijn in al hun mogelijkheden en onmogelijkheden. Wij zijn alert op onecht gedrag en maken dit bespreekbaar, hierdoor zorgen wij voor een veilig klimaat waarin je eerlijk kunt zijn over jezelf. Een andere sociale regel is onze omgang met spullen en materialen. Deze zijn van en voor iedereen, we delen en werken met elkaar samen. Ruzies en meningsverschillen worden uitgesproken. Als pedagogisch medewerker zijn we ons bewust van onze voorbeeldrol en spreken we met en over de ander met respect.

3.4.5 Wij begeleiden het kind bij de creatieve ontwikkeling en stimuleren het hebben van plezier.

Creativiteit als levenskunst

Als kinderen zich creatief kunnen ontwikkelen, dan vergroot dit het plezier in het leven als mens. Creativiteit is een levenskunst en draagt volgens ons bij aan geluk. Veel kinderen hebben een fantastische fantasie, die grote mensen soms weer lijken kwijt te raken. We verstaan onder creativiteit dat kinderen veel experimenteren, dingen op een eigen, andere manier doen, fantasie gebruiken. Wij doen dat door een gevarieerd aanbod met zo min mogelijk kant en klare producten. Wij stimuleren 'out of the box' denken en laten kinderen experimenteren. Bijvoorbeeld: breien met een bezemsteel, vlechten van broodzakken en schilderen met wattenstaafjes en satéprikkers. We werken weinig met voorbeeldwerkjes, wel geven we een thema / idee aan.

Plezier beleven

Het beleven van plezier is een heel belangrijk doel voor VANDAAG. Het is voor ons als organisatie de uitdaging om deze opvang te koppelen aan creatieve, verschillende activiteiten maar ook buiten de activiteiten veel aandacht te besteden aan het ervaren van plezier. Plezier betekent voor ons dat het kind zichzelf mag zijn, durft te spelen, te leren en te lachen met anderen.

Wisselende activiteitenprogramma's

We realiseren dit door een wisselend activiteitenprogramma (drama, koken, knutselen, sport, spel) waarbij we rekening houden met leeftijd, groepssamenstelling en interesse. Als pedagogisch medewerker brengen we met enthousiasme deze activiteiten onder de aandacht. Als kinderen meedoen, vertellen we hen dat we dat leuk vinden en geven we tijdens de activiteit veel positieve aandacht. Als kinderen niet mee willen doen en hun eigen spel willen spelen, is dat ook prima!

Jeanet (pedagogisch medewerker) Op de eerste lentedag had iedereen zin om naar buiten te gaan. We zouden eerst binnen gaan knutselen maar het was prachtig weer. We hebben toen bedacht om toch naar buiten te gaan en een impressie te maken van de lente. Zo hebben we met een groepje kinderen krokussen geobserveerd en nagetekend, een ander groepje heeft een collage gemaakt met lentekleuren. Door gebruik te maken van de omgeving en kinderen daar bewust van te maken, leren kinderen ook anders te kijken. Een fantastische middag dus!

Tijdens activiteiten in groepjes letten we ook goed op de samenstelling. Sommige kinderen matchen beter met elkaar, wat plezier bevordert. Bij grote activiteiten vertellen we een aantal dagen eerder wat er staat te gebeuren, zodat kinderen kunnen genieten van voorpret. Ook merken we dat dit goed is voor kinderen die veel behoefte hebben aan duidelijkheid en voorspelbaarheid, bijvoorbeeld kinderen met autismespectrum stoornissen. We laten kinderen meehelpen met de voorbereiding en we geven ze de ruimte om af te wijken van het pad.

Creatief in spelen

Creativiteit is niet alleen zichtbaar in knutselactiviteiten, maar uit zich ook in spel. Wij experimenteren door een ruimte anders te gebruiken. Binnenruimtes passen we regelmatig aan, we maken bijvoorbeeld een gezellige verkleedhoek en we organiseren daar een activiteit. Ook experimenteren we door op een andere manier met speelgoed om te gaan. We dagen kinderen uit om eens iets anders te verzinnen met de bal, bijvoorbeeld een wedstrijdje penalty schieten of proberen om de pion van het doel te schieten. Door samen te brainstormen, ontstaan er vaak de gekste ideeën. Ook als een idee niet haalbaar lijkt, laten we de kinderen toch uitproberen hoe ze het wel voor elkaar kunnen krijgen. Hierdoor stimuleren we creatief denken en plezier.

Petra (pedagogisch medewerker): Tijdens een sportactiviteit doen we als leiding vaak mee. Soms veranderen we expres de rollen, bijvoorbeeld door het spel net verkeerd te begrijpen en door de maffe scheidsrechter te spelen. We geven elkaar dan veel complimentjes en moedigen overdreven aan. Dat slaat over op de kinderen wat als effect heeft dat het hele serieuze spel wordt vergeten en we met elkaar allemaal grapjes maken. Natuurlijk doen we dit niet elke keer, maar het is wel heel leuk tussendoor.

Speciale themaprogramma's in vakantietijd

Tijdens vakantieperioden werken we veel samen met andere locaties en maken we speciale themaprogramma's. Omdat de kinderen dan langere tijden bij ons zijn, is het goed invullen van deze programma's belangrijk. We zorgen voor afwisseling in activiteiten aanbod en momenten van rust. Door een duidelijk en creatief programma creëren wij voorwaarden voor het beleven van plezier en een fijne opvangtijd.

Samenvatting

Creativiteit en plezier ervaren is belangrijk voor de mens, hierdoor leren kinderen beter relativeren en hebben ze mogelijkheden om te ontspannen. Wij bieden verschillende activiteiten aan en geven ruimte om te experimenteren en dingen anders te doen. Samen genieten we van wat ontstaat. We leren kinderen op een andere manier kijken en we prikkelen de fantasie door materialen aan te bieden die logischerwijs niets met elkaar te maken hebben. Kinderen ontwikkelen op deze manier creatief denken en handelen en inspireren elkaar. Als pedagogisch medewerker dragen we dit op een enthousiaste manier over aan kinderen zodat kinderen zin hebben om te spelen. Wij doen zelf zoveel mogelijk mee tijdens te groepsactiviteiten, we gebruiken humor en een positieve houding om daarmee een prettige en gezellige sfeer te creëren. Daarmee borgen we dat kinderen een fijne opvangtijd bij VANDAAG hebben, waar ze met plezier op terugkijken.

3.4.6 Wij doen recht aan de eigenheid van elk kind en leren het kind omgaan met eigen mogelijkheden en talenten.

Zijn wie je bent

De eigenheid van een kind is de kern van het kind. Het er mogen zijn zoals je bent is voor elk mens erg belangrijk en essentieel in de vorming van de identiteit. Het zorgt ervoor dat kinderen zich veilig en vertrouwd kunnen voelen en niet ondersneeuwen in de groep. Onder eigenheid verstaan we dat je mag zijn wie je bent, dingen mag doen die je leuk vindt. We laten kinderen in hun waarde en we tonen respect voor ze. We verwachten dit ook van de kinderen naar elkaar en de leiding toe.

Geïnteresseerde houding

Onze pedagogisch medewerkers zijn geïnteresseerd in wie het kind is en wat het kind bezighoudt. De kleinschaligheid binnen VANDAAG maakt het mogelijk om veel aandacht aan elk kind te geven. Dit kan door te luisteren en te reageren op het 'brabbelen' van een baby bij het KDV tot een gesprek met een kind op de BSO. Aan kinderen wordt gevraagd naar hun week of weekend en de pedagogisch medewerker vraagt door, zodat kinderen ervaren dat er echte belangstelling is. Als leiding tonen we veel interesse naar vorderingen van activiteiten. Ook stimuleren we het dat kinderen doorvragen bij elkaar.

Stimulerend aanbod van activiteiten

We stimuleren kinderen door het aanbieden van verschillende activiteiten, bijvoorbeeld frisbeeën, koken, drama of bijvoorbeeld door het organiseren tafeltenniswedstrijden. Op deze manier leren kinderen de talenten en mogelijkheden van zichzelf en de ander te ontdekken. We stimuleren kinderen om mee te doen, ook als ze iets minder leuk vinden of niet zo goed kunnen. Als een kind niet mee wil doen, dan accepteren we dat ook.

Kinderen betrekken bij de dagelijkse gang van zaken

Recht doen aan de eigenheid van kinderen betekent voor ons ook: kinderen betrekken bij de dagelijkse gang van zaken. Zo leren kinderen meedenken over activiteiten, regels en oplossingen. We evalueren activiteiten ook samen met kinderen en we geven kinderen de ruimte voor het aandragen van ideeën.

Talenten benoemen.

De pedagogisch medewerker vertelt aan de ouder(s) /verzorger(s) van het kind wat ze zien aan talenten en mogelijkheden. Het kan zijn dat een talent op de opvang zichtbaar wordt. Door dit te delen kan het talent eventueel thuis verder ontwikkeld worden.

Annet (7) vindt het heel erg leuk om te schilderen. Ze heeft een goed kleurgevoel en ze gebruikt de ruimte op het papier. Annet vertelt dat ze thuis en op school nooit schildert. De pedagogisch medewerker besluit om het met de ouders van Annet te bespreken en vertelt aan de ouders hoeveel plezier Annet beleeft aan het schilderen. De pedagogisch medewerker laat werk van Annet zien en vertelt dat Annet echt talent heeft. De ouders reageren verrast en vinden het leuk om te horen. Ze hebben thuis geen verf materiaal maar besluiten om dit aan te schaffen, zodat Annet thuis ook kan schilderen.

Samenvatting

We ontwikkelen eigenheid en stimuleren talenten en mogelijkheden door deze te benoemen. Onderling bevorderen we acceptatie en interesse zodat het kind zich gezien voelt en gewaardeerd

wordt. Dit doen we door het voeren van gesprekjes, doorvragen en door het aanbieden van een scala aan verschillende activiteiten. In contact met ouders delen we onze observaties, zodat zij een goed beeld krijgen van wat er tijdens de opvang zichtbaar is van hun kind.

3.4.7 Wij stimuleren het vertrouwen van het kind en leren het kind respectvol omgaan met grenzen van zichzelf en de ander.

Zelfvertrouwen door zelfbeeld en beeld van de ander

Een kind ontleent zelfvertrouwen aan het beeld dat een kind van zichzelf heeft en het beeld dat het kind denkt dat anderen van hem hebben. Wij stimuleren vertrouwen door een open houding, we leren kinderen op deze manier naar zichzelf en elkaar te kijken. Dit doen we door kinderen attent te maken op iets van de ander en kinderen te helpen de ander 'te zien'. We moedigen kinderen aan om dingen samen te doen, een ander te helpen, iets zelf te bedenken.

Kinderparticipatie

Wij hechten veel waarde aan kinderparticipatie en we betrekken kinderen al vanaf jonge leeftijd bij de dagelijkse gang van zaken; tafel dekken, het plannen van activiteiten en het verzinnen van oplossingen. We maken ze duidelijk dat hun mening en inzicht worden gewaardeerd en worden meegenomen. Soms worden kinderen verantwoordelijk gemaakt voor bepaalde taken, als pedagogisch medewerker laten we zien dat we vertrouwen hebben dat kinderen zelf een taak kunnen uitvoeren.

Communicatie

Tijdens groeps gesprekken wordt erop gelet dat iedereen aan bod komt, en dat de rustige kinderen niet worden overschreeuwd door de drukkeren. Als pedagogisch medewerker observeren wij het kind door de dag heen, we zien het in veel verschillende situaties. Als een kind iets niet durft, dan proberen we te achterhalen waardoor dat komt en stimuleren wij het kind door in kleine stapjes iets te proberen. Als het niet gelijk lukt, benoemen we dat leren tijd kost en dat je soms meerdere keren moet oefenen. De oefening zelf is ook een compliment waard. Hierdoor krijgt het kind vertrouwen om te proberen.

Petra (pedagogisch medewerker): 'nieuwe kinderen kunnen in het begin introvert en/of bang zijn. Ze komen in een nieuwe groep en moeten soms ook nog met de taxi. Deze kinderen vangen we persoonlijk op. We laten ze rustig wennen aan wie wij zijn en laten ze vertellen over wat ze leuk vinden. We luisteren goed naar het verhaal van het kind zodat ze ervaren dat we er voor hen zijn. Ook vertellen we hoe de dag op de opvang/BSO verloopt, waar alle spullen liggen en hoe de andere kinderen heten. Soms geven we kinderen uit de groep de taak om de nieuweling wegwijs te maken, zodat deze zich snel op zijn/haar gemak voelt.'

Respect voor grenzen van het lichaam van jezelf en de ander

We geven complimenten en benoemen wat we zien. Hierdoor leert het kind naar zichzelf te kijken en hoort het kind ook wat een ander in hem/haar ziet. We letten goed op dat kinderen elkaar niet uitlachen. Tijdens het uitkleden, bijvoorbeeld bij zwemmen, letten we erop dat kinderen niet naakt door de ruimte lopen als ze naar het toilet moeten. We leren ze integer om te gaan met het eigen lichaam en dat van de ander.

Praktische en sociale regels als houvast

Wij vinden het belangrijk dat kinderen weten waar de grenzen liggen. Hierbij gaat het zowel om praktische regels als om regels hoe we met elkaar omgaan. Onze regels worden in samenwerking met de kinderen opgesteld en op de BSO door elk kind en pedagogisch medewerker ondertekend. De

regels hangen ook zichtbaar op elke locatie. Elk kind weet wat wel en niet mag, net als de leiding. Met elkaar bewaken we deze regels en verwijzen we elkaar bij overtreding. Als leiding zijn we consequent in het toepassen van de regels. Wat gisteren niet mocht, mag VANDAAG ook niet en de regels gelden voor alle kinderen.

In de praktijk

Met nieuwe kinderen lopen we een rondje door de ruimtes binnen en buiten. We wijzen ze op de grenzen en het verboden gebied. We laten ze zien wat er in het 'verboden' gebied is en leggen uit waarom ze daar niet mogen komen. Onze ervaring is dat als kinderen eenmaal weten wat er is en waarom ze er niet mogen komen, de nieuwsgierigheid om over de grens te spelen wegvalt. In sportsituaties leren kinderen op een natuurlijke manier hun grenzen kennen. Ze willen soms te snel iets goed kunnen maar merken dat het niet lukt. We leren ze dan een alternatief.

Peter (8) gaat voor het eerst tennissen en begint met professioneel opslaan. Dit werd geen succes. De pedagogisch medewerker leert Peter om eerst maar eens te beginnen met het terugslaan van een aangegooide bal. Dit gaat heel goed.

Vooraf regels doornemen bij activiteiten

Tijdens uitstapjes nemen we vooraf de regels door die betrekking hebben op de activiteit, bijvoorbeeld: verzamelen bij het klimrek, op elkaar wachten bij het fietspad, pas oversteken als de leidster het heeft aangegeven, speelmateriaal goed vasthouden en niet mee spelen onderweg etc. Als we met elkaar op open terrein, bijvoorbeeld bos of weiland zijn, spreken we eerst door tot waar de kinderen mogen komen en waar de grenzen worden gesteld. Kinderen dienen deze grenzen te respecteren. In spelsituaties nemen we voorafgaand aan een spel tijd om de regels door te nemen. Ook leren wij kinderen dat ze er onderling wat van mogen zeggen als iemand zich niet aan de regels houdt. We vragen de kinderen rekening te houden met elkaar. We stimuleren het samen spelen en het zelf oplossen van problemen. Als er grenzen worden overtreden ten opzichte van elkaar, dan spreken we de kinderen hierop aan.

Angela (pedagogisch medewerker): bij ons op locatie spelen een paar jongens graag dinosaurusje in het zand rond het klimrek. Soms heeft 1 van de jongens genoeg van het spel, maar gaan de anderen toch door. We observeren eerst de situatie. Komen ze er niet uit, dan grijpen we in door het spel stop te zetten en het met de kinderen te bespreken. We vragen of iedereen het spel nog leuk vindt en we benoemen dat we hebben gezien dat 1 jongen aangaf te willen stoppen. We vragen rekening te houden met elkaar en als iemand aangeeft te willen stoppen het spel te onderbreken en af te spreken of en hoe verder te gaan.

Samenvatting

Kinderen groeien in vertrouwen door het ontwikkelen van een positief zelfbeeld. Bij de BSO versterken wij dit zelfbeeld door kwaliteiten te benoemen en te ondersteunen bij moeilijke situaties. Wij geven ze verantwoordelijkheid voor taken, zodat ze vanuit het gekregen vertrouwen groeien in zelfvertrouwen. Naast vertrouwen helpen we ze bij het leren hanteren van eigen grenzen en de grenzen van de ander. Grenzen overschrijden tast vertrouwen aan, daarom bepalen wij met elkaar wat de (spel) regels zijn in het samenleven en spelen. Bij overschrijding van grenzen wordt dit benoemd, zowel door de pedagogisch medewerker als door kinderen onderling. Soms worden regels opnieuw besproken, zodat voor iedereen weer duidelijk is waar de grens precies ligt. Kinderen leren op te komen voor eigen en gestelde grenzen, ze mogen zeggen of ze iets wel of iets niet willen en met elkaar respecteren we deze grenzen.

3.5 het personenregister

Sinds juni 2018 staan alle pedagogisch medewerkers in het personen register kinderopvang. Elke medewerker die bij ons in dienst is of komt wordt aan onze organisatie en desbetreffende locatie gekoppeld voordat ze aan het werk gaan. Naast de vaste medewerkers, stagiaires en eigenaren moeten er meer mensen gekoppeld worden. Hoe wij omgaan met het personenregister en waarom wordt hieronder uitgelegd; onderbouwing van wie we wel en niet koppelen niet aan de organisatie:

We koppelen wel:

- De houder van het kindcentrum.
- Kantoorpersoneel wordt gekoppeld.
- Vaste medewerkers van VANDAAG kinderopvang met een contract worden gekoppeld aan de locatie(s) waar ze werkzaam zijn.
- Invalkrachten worden gekoppeld aan de locatie(s) waar ze werkzaam zijn.
- Begeleiders waarmee een vast contract is afgesloten en structureel aanwezig zijn bijvoorbeeld de leidster van muziek op schoot komt structureel werken met de kinderen.
- Klein taxibedrijf met vaste chauffeurs worden gekoppeld.
- Vaste vrijwilligers; kan gaan om het halen en brengen van kinderen.
- Stagiaires die langer dan twee weken stage komen lopen worden gekoppeld.

We koppelen niet:

- Groot taxibedrijf en daar de chauffeurs van. Het is te omvangrijk om alle chauffeurs te koppelen. We missen het risico t.o.v. de oude situatie. Naar ons idee voegt het niks toe voor de veiligheid van de kinderen om ze te koppelen. Wel kijken we met welk taxibedrijf we in zee gaan en vragen hen om een VOG te verstrekken waarin de aspecten 84; belast met zorg voor minderjarigen en nummer 86; werkzaam in kinderopvang. Dit is op dit moment niet altijd het geval, het desbetreffende taxibedrijf legt dit voor aan Koninklijk Nederlands vervoer.
- Begeleiders van kortdurende workshops; deze begeleiders zullen niet alleen gelaten worden met de kinderen en hebben ook geen verantwoordelijkheid over de kinderen. We vinden het een te grote belemmering om deze mensen allemaal te koppelen voor korte periode aan het personenregister omdat we hier geen risico's voor de kinderen aan kunnen verbinden. Er is ten alle tijden een leidster van VANDAAG bij aanwezig.
- Onderwijzend personeel van de scholen waar we een ruimte gebruiken; deze mensen lopen wel eens door de ruimte maar nemen geen deel aan activiteiten met de kinderen.

4. Werkplan locatie

BELEIDSPLAN Vroeg- en Voorschoolse Educatie

Inhoud

0. Inleiding	3
1. Wat is VVE?	3
1.1 Ontwikkelingsgebieden	4
1.2 VVE- programma's	4
1.3 Rijke speel- en leeromgeving	4
1.4 Inrichting en ruimte	5
1.5 Opbouw uren voorschoolse educatie	6
2. Ouderbetrokkenheid	6
2.1 Mentorschap	6
2.2 Oudergesprekken	7
3. Ontwikkeling, begeleiding en zorg	7
3.1 Kindvolgsysteem, Konnect	7
3.2 Signaleren	8
3.3 Interne en externe begeleiding	8
4. Borging van kwaliteit	8
4.1 Kwaliteitsbeleid, planmatig werken	8
4.2 Deskundigheidsbevordering	9
4.3 Pedagogische coaching	9
4.4 Opleidingsplan VVE	10
5. Doorgaande lijn naar de basisschool	10
Bijlage 1: opleidingsplan VVE	11

0. Inleiding

Kinderen zijn belangrijk, kinderen hebben talenten, kinderen hebben recht op goede opvang, begeleiding en opvoeding. Als opvangorganisatie zijn wij meer dan een plek waar alleen op kinderen gepast wordt. Wij stellen hoge eisen aan onze opvang en aan de begeleiding en opvoeding van kinderen door onze pedagogisch medewerkers⁶.

In dit beleidsplan voor Voorschoolse Educatie (VVE) beschrijft VANDAAG hoe wij binnen het aanbod van de kinderopvang expliciet aandacht besteden aan de ontwikkeling van peuters en het signaleren van eventuele ontwikkelingsachterstanden. Wij doen dit door middel van een peuterplusprogramma waarbij we gebruik maken van een VVE-gecertificeerde methode. Op onze locaties maken we gebruik van Peuterplein, Uk & Puk of Piramide. Onze medewerkers zijn VVE-gecertificeerd of doen de opleiding voor VVE. Op deze manier willen we er aan bijdragen dat alle kinderen de kans krijgen om zo goed mogelijk te starten op de basisschool. Vooral jonge kinderen met een risico op een leerachterstand in de Nederlandse taal hebben die goede voorbereiding nodig, voordat ze de stap maken naar de basisschool. Juist dan is extra aandacht nodig. Voor deze kinderen zijn verschillende maatregelen getroffen die allemaal moeten bijdragen aan het versterken van een rijke speelleeromgeving waarin deze kinderen opgroeien.

Dit beleidsplan is geen statisch document dat na samenstelling in de kast belandt, maar fungeert als richtlijn om het handelen aan te toetsen en met elkaar in gesprek te gaan over wat belangrijk is in de begeleiding en ontwikkeling van peuters. Onze visie is dat beleid alleen leeft als alle betrokken partijen van VANDAAG participeren in de verdere ontwikkeling en bijstelling van dit beleid. We zullen dit beleid dan ook regelmatig, elk jaar in mei, evalueren en waar nodig aanpassen. We gebruiken hiervoor de PDCA- cirkel (Plan-Do-Check-Act). Zo borgen en verbeteren we de kwaliteit cyclisch. Zie document: kwaliteitscyclus beleidsplannen.

1. Wat is VVE?

VVE (Vroeg en Voorschoolse Educatie) is door de overheid in het leven geroepen om ervoor te zorgen dat kinderen met een (taal) achterstand spelenderwijs een gestructureerd programma aangeboden krijgen zodat ze een goede start kunnen maken op de basisschool. Voorschools is de periode van 2,5 tot 4 jaar en vroegschool is de periode in groep 1 en 2.

De gemeente bepaalt of een kind voor VVE in aanmerking komt. We hanteren de volgende doelgroep definitie:

- kinderen die behoren tot de doelgroep van de nieuwe gewichtenregeling basisonderwijs
- Kinderen die door JGZ/ GGZ als risicokind worden beschouwd (kind- of gezinsfactoren)
- Kinderen die uitvallen op het taalscreeningsinstrument (via consultatiebureau)
- Kinderen met een aantoonbare (taal)achterstand, gesignaleerd door de intern begeleider en geïndiceerd door JGZ/ GGZ

⁶ Alle werknemers die kinderen verzorgen, opvoeden en begeleiden worden bij VANDAAG pedagogisch medewerker genoemd.

Peuters die VVE volgen worden ook wel doelgroepkinderen of doelgroeppeters genoemd. Een kind dat in aanmerking komt voor VVE heeft recht op 16 uur VVE. Bij VANDAAG Kinderopvang hebben we binnen het aanbod voor kinderdagopvang een passend aanbod voor deze doelgroep: Peuterplus. Het peuterplusaanbod voldoet aan de landelijke eisen, de pedagogisch medewerkers zijn VVE geschoold en beschikken over taalniveau 3F of zijn hiervoor in opleiding. We werken met VVE gecertificeerde methodes, dit zijn landelijk erkende VVE- programma's.

1.1 Ontwikkelingsgebieden

In de voorschoolse educatie is een programma vereist waarin de ontwikkeling van kinderen op het gebied van taal, rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling, gestructureerd en samenhangend wordt gestimuleerd. Bij VANDAAG Kinderopvang doen we dit door het maken van een planning per thema waarbij deze vier ontwikkelingsgebieden aan bod komen. We hanteren een structuur in het dagritme waarbij deze activiteiten afgestemd op de doelen die we willen bereiken op de ze ontwikkelingsgebieden, terugkomen. Als bron en ondersteuning gebruiken we hiervoor landelijke erkende VVE programma's. Op onze locaties zijn dat de volgende VVE gecertificeerde methodes: Peuterplein, Uk & Puk, Piramide.

1.2 VVE- programma's

De dagopvang werkt met thema's en een Voorschoolse Educatie (VVE) programma: Peuterplein, Uk & Puk of Piramide. Dit verschilt per locatie en is mede afhankelijk van de samenwerking met het basisonderwijs.

Peuterplein

Peuterplein is een compleet pakket voor peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Het zit vol leuke materialen en gevarieerde activiteiten. Op het Peuterplein leren kinderen door te spelen en ontdekken. Met Peuterplein stimuleer je de natuurlijke nieuwsgierigheid van jonge kinderen. Samen ontdekken ze spelenderwijs de wereld om hen heen. Met Peuterplein stimuleer je de allerkleinsten in hun ontwikkeling. Een gevarieerd aanbod op het gebied van taal, motoriek, muziek en voorbereidend rekenen. Peuterplein heeft een optimaal doorlopende leerlijn naar de basisschool en sluit aan op Kleuterplein.

Uk & Puk

Uk & Puk is een totaalprogramma dat zich richt op de brede ontwikkeling van kinderen van 0 tot 4 jaar, gestimuleerd door actief spel. Taalontwikkeling staat daarbij voorop: spreken, luisteren en uitbreiding van de woordenschat. Tijdens de activiteiten krijgen peuters begrijpelijke taal aangeboden in een betekenisvolle situatie. Ook voor taalvaardige kinderen is Uk & Puk uitdagend. Uk & Puk is een programma voor kinderen vanaf 0 jaar en wordt daarom in alle kinderdagverblijven ingezet. Daarbij is er een doorgaande lijn naar het vroegschoolse programma Puk & Co.

Piramide

Piramide is een educatief concept voor jonge kinderen (2-7 jaar), waarbij kinderen de wereld spelenderwijs ontdekken. Piramide gaat uit van drie intelligentiegebieden: hoofd, hart en hand. Oftewel cognitieve, emotionele en fysieke intelligentie. Deze gebieden hebben eigen specifieke karakteristieken, maar vertonen ook samenhang. Het initiatief ligt in eerste instantie bij de kinderen.

In een combinatie van spelen, werken en leren worden de kinderen gestimuleerd in hun ontwikkeling. Het biedt kinderen een veilige speelomgeving waarin ze zich prettig voelen en er een hoge mate van welbevinden is. Hierdoor zullen de kinderen meer eigen initiatieven nemen in spel en wordt hun zelfstandigheid bevorderd.

1.3 Rijke speel- en leeromgeving

Een rijke speel- en leeromgeving is een belangrijke voorwaarde om VVE kwalitatief goed te kunnen laten uitvoeren. VANDAAG heeft als uitgangspunt dat een mens wordt geboren met een schat aan talenten en mogelijkheden. Een positieve, stimulerende omgeving waarin een kind zich veilig en geaccepteerd voelt, geeft een kind ruimte om deze talenten en mogelijkheden te ontdekken en daar plezier aan te beleven. VANDAAG vindt het belangrijk dat kinderen opgroeien in een dergelijke omgeving. De interactie tussen kind en omgeving is volgens VANDAAG dan ook het meest kenmerkende aspect van ontwikkeling. Vygotsky (1962) stelt dat ontwikkeling alleen ontstaat door de wisselwerking van een persoon en zijn omgeving. Het actuele ontwikkelingsniveau is dat wat kinderen al zelfstandig kunnen (meetbaar). Bij wat ze nog niet kunnen, hebben kinderen hulp nodig van de opvoeder. Het is de taak van opvoeders om een omgeving te creëren waarin een kind zich verder kan ontwikkelen.⁷

Kinderen worden geboren met een schat aan mogelijkheden en talenten. Opvoeders en mede-opvoeders hebben een belangrijke taak om het kind in de opvoeding te wijzen op mogelijkheden, vaardigheden, eigenschappen en talenten. In het opvoedingstraject begeleiden zij door het kind te stimuleren tot het opdoen van positieve ervaringen. Het samen terugkijken op ervaringen geeft de (mede) opvoeder mogelijkheden om kinderen te wijzen op specifieke eigenschappen en talenten van het kind. Hierdoor ontstaan nieuwe ideeën voor verdere ontwikkeling en ontplooiing.

In de ontwikkeling van kinderen zijn een aantal gebieden te onderscheiden. Het kind ontwikkelt zich lichamelijk, cognitief (denken), sociaal (relatie met anderen) en emotioneel (relatie met zichzelf en door uiting daaraan te geven).

In het VVE-aanbod wordt gewerkt aan vier verschillende ontwikkelingsgebieden: taal, motoriek, rekenen en sociaal-emotioneel. Voor elk ontwikkelingsgebied kunnen we gebruik maken over passend spel materiaal. Voor taal zijn dit bijvoorbeeld boekjes. We hebben een boekenbak waarin boeken zitten die kinderen zelf kunnen lezen. De inhoud van de bak past bij het thema. Ook hebben we een kast met voorleesboekjes die aansluit bij het thema. Voor de motorische ontwikkeling hebben we onder andere klimgym in het speellokaal, voor de kleine motoriek bijvoorbeeld puzzels en we spelen dagelijks buiten. Voor de sociaal- emotionele ontwikkeling maken onder andere gebruik van de huishoek. Deze hoek wordt per thema aangepast en daagt de kinderen uit tot rollenspel. Er zijn verkleedkleden aanwezig en kinderen kunnen spelen in het keukentje. Ook de kringactiviteiten en het gezamenlijke fruit – en lunchmoment behoren tot de sociaal- emotionele activiteiten. Voor de rekenontwikkeling hebben we bijvoorbeeld blokken en telspelletjes. Per week kiezen we een aantal doelen die we extra belichten. Dit doel hangt zichtbaar in de ruimte zodat ook kinderen deze kunnen zien; het kan gaan om de kleuren of bepaalde letters van de week, cijfers van de week etc.

⁷ Het verhaal van het kind, 2006 pag.122

De omgeving heeft invloed op die ontwikkeling, door het kind iets (materieel/immaterieel) te geven of iets te onthouden. Door het kind een gezonde opvoeding (in de vorm van aandacht, begeleiding, gezond eten, voldoende mogelijkheden om te bewegen, scholing etc.) te geven op alle gebieden, biedt de opvoeder het kind meer kansen op een gezonde ontwikkeling. VANDAAG hanteert het uitgangspunt dat gezonde voeding en beweging belangrijke voorwaarden zijn voor de ontwikkeling op cognitief, sociaal en emotioneel gebied.

1.4 Inrichting en ruimte

Het uitgangspunt bij de inrichting van onze groepen is de behoefte van het kind om te spelen, experimenteren, ontdekken en verwonderen. Om betekenisvolle activiteiten te kunnen bieden, is het van belang dat deze activiteiten plaatsvinden in een rijke leeromgeving en dat ze aansluiten bij de belevingswereld van jonge kinderen en bij hun natuurlijke nieuwsgierigheid en exploratiedrang. Het werken met concrete materialen, afbeeldingen en daarmee representatie en formulering van de werkelijkheid, zorgen ervoor dat het denken en redeneren van jonge kinderen gestimuleerd wordt.

De peutersruimte is gericht op peuters en vve-kinderen van 2 tot 4 jaar. Op deze groep wordt 5 dagen per week een speciaal programma aangeboden aan de peuters. Er wordt gewerkt met thema's die afkomstig zijn uit een gecertificeerde vve-methode. De methode stimuleert alle ontwikkelingsgebieden die voor peuters en vve-kinderen belangrijk zijn: taal, voorbereidend rekenen, bewegen, fijne motoriek, muziek en sociaal-emotionele ontwikkeling. In de groepsruimte zijn verschillende hoeken ingericht waarin kinderen gestimuleerd worden in de verschillende ontwikkelingsgebieden. Zo is er een leeshoek waarin kinderen boekjes kunnen lezen passend bij het thema (kring), een huishoek (deze wordt per thema anders ingericht), een bouw/ autohoek en een speeltafel waar ook per thema verschillend spelmateriaal op wordt uitgesteld. Er staat een groot houten huisje in de ruimte, hierin kunnen kinderen spelen in de huishoek. Verder staat in de ruimte een kast met bakken. Hierin zit speelgoed wat gericht is op deze leeftijdsgroep, zoals een treinspoor, blokken en duplo. Ook is er een puzzelkast aanwezig met puzzels voor verschillende niveaus. Daarnaast is er een plek voor eet- en drinkmomenten en knutselactiviteiten. En er is een plek in de vorm van een bank waar de kinderen zich rustig terug kunnen trekken en bijvoorbeeld kunnen lezen. Hier bevinden zich ook de kringmomenten.

De ruimte is rustig ingericht qua kleur en materiaal. Kinderen geven zelf al voldoende kleur. Het aantal tafels en stoelen is beperkt. De fysieke ruimte wordt zo veel mogelijk benut voor vrij spelen op de grond.

Kinderen krijgen door de inrichting van de ruimte en door het aanbod van verschillende zinvolle en uitnodigende activiteiten en materialen de kans om zich te ontwikkelen. Samen met andere kinderen, maar ook door vanuit eigen wensen en behoeftes en nieuwsgierigheid te zoeken naar oplossingen en creativiteit. Ze kunnen experimenteren en onderzoeken, er is ruimte voor verschillende leervormen en leerstijlen. Hierbij is een professionele beroepskracht van waarde. Iemand die gespitst is op het leren en begeleiden van het kind en oog heeft voor wat elk kind nodig heeft.

1.5 Opbouw uren voorschoolse educatie

Vanuit de wet hebben kinderen vanaf 2,5 jaar tot ze naar school gaan recht om 960 uur voorschoolse educatie te ontvangen. Wij vinden het belangrijk dat er een doorgaande lijn en structuur is in het

aanbod voor de kinderen. Daarom zijn we ook 52 weken per jaar geopend. Wel kunnen ouders ervoor kiezen om een 40 weken peuter- pakket te kiezen. Voor kinderen met een VVE indicatie zijn de uren als volgt opgebouwd: kinderen komen 4 uur per dagdeel, 4 keer in de week op de peuteropvang. Dit is tijdens de schoolweken. Dat betekent dat VVE gecertificeerde kinderen in anderhalf jaar minstens 960 uur voorschoolse educatie ontvangen. Voor de continuïteit, structuur en doorgaande lijn vinden we het juist voor deze kinderen belangrijk dat ze ook tijdens de vakanties naar de opvang kunnen komen. Kinderen met een VVE indicatie zijn ook in de vakanties, of gedeeltes daarvan, welkom op de peuteropvang. Vaak is dit in de vakanties gecombineerd met de kinderopvang, waarbij er wel specifiek aandacht is voor peuterplusactiviteiten. Dit is gekoppeld aan de thema's en werkwijze van de VVE methode.

2. Ouderbetrokkenheid

Ouders vertrouwen hun kind toe aan de kinderopvang. VANDAAG vindt het belangrijk dat ouders correct en volledig geïnformeerd worden. Het beleid ten aanzien van plaatsing, een aangenaam verblijf van de peuter en de communicatieve afstemming met ouders staat beschreven in het pedagogisch beleidsplan en het pedagogisch werkplan van elke locatie.

2.1 Mentorschap

Bij VANDAAG vinden we het belangrijk dat kinderen zich veilig voelen, we zorgen er voor dat er vaste leidsters op de groepen staan. Aan ieder kind wordt een mentor toegewezen. Een mentor is een voor het kind vertrouwde pedagogisch medewerker waarmee belangrijke dingen gedeeld kunnen worden. Ook als ouders ergens mee zitten of vragen hebben, kunnen ze bij de mentor terecht. De mentor is het aanspreekpunt voor ouders om de ontwikkeling en het welbevinden van het kind te bespreken. De mentor voert ook de structureel geplande observaties en oudergesprekken uit. De combinatie van kindvolgend, oftewel ontwikkelingsgericht werken en de inzet van de mentor, maakt dat belangrijke ontwikkelstappen en mogelijke achterstanden, worden gevolgd en tijdig kunnen worden gesignaleerd.

In de werkmap op de locaties is aangegeven wie gekoppeld is aan welke mentor. Dit wordt bij het intakegesprek ook gecommuniceerd naar ouders.

2.2 Oudergesprekken

De mentor nodigt de ouders uit voor de oudergesprekken. In ieder geval wordt ouders de gelegenheid gegeven om zich in te schrijven voor een 10 minutengesprek. Dit organiseren we minstens 1 keer per jaar. Of indien nodig vaker.

Het eerste gesprek is een intake of kennismakingsgesprek. In dit gesprek worden kind-, ontwikkelings- en opvoedingskenmerken besproken en genoteerd.

Na 6 weken worden de ouders op de hoogte gebracht over de eerste periode van het kind op de peutergroep, aan de hand van de dagelijkse observaties die de pedagogisch medewerkers hebben gedaan. Het welbevinden en de betrokkenheid van het kind zijn hierin de belangrijkste punten.

Bij de 10 minutengesprekken wordt de ontwikkeling van het kind besproken aan de hand van het observatiemodel (Konnect) dat VANDAAG gebruikt. Welbevinden en betrokkenheid zijn ook dan

belangrijke gespreksonderwerpen. Daarnaast is er natuurlijk ruimte voor ouders om in te brengen waar zijn het in relatie tot hun kind graag over willen hebben.

Tijdens het laatste gesprek, wanneer het kind 3 jaar en 10 maanden is, wordt het overdrachtsformulier voor de basisschool met de ouders besproken.

3. Ontwikkeling, begeleiding en zorg

De beginsituatie van elk kind dat peuterplus bezoekt, wordt vastgelegd aan de hand van een kennismakingsgesprek en het daarbij behorende gespreksformulier. Het formulier wordt samen met de ouders ingevuld tijdens de intake. In dit gesprek worden kind-, ontwikkelings- en opvoedingskenmerken besproken en genoteerd.

3.1 Kindvolgsysteem, Konnect

Alle peuters worden geobserveerd met behulp van een observatie instrument. Het observatie instrument geeft pedagogisch medewerkers houvast om de ontwikkeling van kinderen in beeld te brengen op alle ontwikkelingsgebieden op een bepaald moment. Het ontwikkelingsniveau wordt door gebruik van dit instrument vastgesteld.

Bij VANDAAG Kinderopvang gebruiken we hiervoor het kindvolgsysteem van Konnect. Daarbij worden de volgende onderdelen geobserveerd:

- Motoriek (grote motoriek, kleine motoriek, sensomotoriek)
- Taal (interactief taalgebruik, ontluikende geletterdheid)
- Rekenen (tellen en getalbegrip, meten, meetkunde)
- Sociaal-emotionele ontwikkeling (welbevinden en betrokkenheid, taakgerichtheid en zelfstandigheid, ruimte nemen, ruimte geven)

Naast deze structureel geplande observaties, zijn de dagelijkse observaties van de pedagogisch medewerkers belangrijk. Door elke dag elk kind te observeren op welbevinden en betrokkenheid, krijgt de pedagogisch medewerker een steeds completer beeld van het kind als totaal: welke talenten heeft het kind, wat heeft het kind (van mij, als pedagogisch medewerker) nodig, waar zit het kind in zijn algehele ontwikkeling.

De pedagogisch medewerkers observeren ook het welbevinden van de groep als geheel. Zij observeren de sfeer in de groep, het spelen, de activiteiten, het gebruik van de ruimte, de relaties van kinderen onderling en hun betrokkenheid op elkaar, de structuur in de groep en de regels.

De observatie- en registratiegegevens vormen de basis voor een gericht aanbod op de groepen. Daarbij leggen ze het fundament voor de afstemming van het pedagogisch en educatief handelen van de pedagogisch medewerkers richting de groep en naar elk kind afzonderlijk.

3.2 Signaleren

Van ieder kind wordt minstens twee keer per jaar observatiegegevens geregistreerd. Er wordt doorlopend geobserveerd en er kan steeds aanvullend aangegeven en bijgehouden worden of een kind een bepaald doel gehaald heeft. Alle doelen worden minstens één keer per jaar geregistreerd en soms vaker. Er zijn observatielijsten voor de leeftijd tot 12, 24, 36 en 45 maanden. Op de

peuterplusgroepen gebruiken we de formulieren tot 36 en 45 maanden. Op deze manier wordt inzichtelijk gemaakt of de ontwikkeling verloopt volgens verwachting, achterblijft of juist een voorsprong laat zien.

Vroeg signaleren bij jonge kinderen is een belangrijk aandachtspunt binnen VVE op de peuterplusgroepen. Doordat pedagogisch medewerkers dagelijks de peuters observeren en daarnaast structureel gebruik maken van het kindvolgsysteem Konnect, kunnen zij vroegtijdig signaleren. Als er zorg is ontstaan op een ontwikkelingsachterstand bij een peuter, wordt ten eerste binnen het team gekeken welke pedagogisch medewerker hierin deskundig is en zou kunnen adviseren. Daarnaast kan ook de expertise ingezet worden van de intern begeleider.

3.3 Interne en externe begeleiding

De intern begeleider maakt samen met de pedagogisch medewerkers de persoonlijke ontwikkelplannen van de doelgroep peuters. In het persoonlijk ontwikkelplan wordt omschreven welke route er gevolgd wordt, hoe de taken verdeeld zijn en wordt een tijdspad afgesproken. De ouders worden bij alle stappen van het proces betrokken. De intern begeleider ondersteunt de pedagogisch medewerkers bij het begeleiden van de kinderen en het zorgvuldig overdragen van de peuters naar de basisschool. Ook kan de pedagogisch medewerker bij de uitvoering van het ontwikkelplan gecoacht worden door de pedagogisch coach.

Wanneer de zorgvraag zodanig is dat de deskundigheid die VANDAAG Kinderopvang in huis heeft, ontoereikend is, zal deze kennis in huis worden gehaald. Dit wordt altijd besproken met de ouders en de intern begeleider.

4. Borging van kwaliteit

Alle VVE locaties worden geïnspecteerd door de GGD. Daarnaast legt de gemeente verantwoording af aan de onderwijsinspectie over het gevoerde VVE- beleid en de uitvoering hiervan. Waar nodig worden de verbeteringsuggesties van de inspecteur opgepakt en doorgevoerd.

4.1 Kwaliteitsbeleid, planmatig werken

Binnen het VVE-programma is aandacht voor de brede ontwikkelingsstimulering van de peuter in de grote groep, in de kleine groep en het kind afzonderlijk. In de themaplanning wordt inzichtelijk gemaakt hoe het programma binnen een bepaald thema wordt ingevuld, welke doelen worden gesteld en op welke wijze aandacht is voor de zorg en begeleiding van de kinderen.

Bij alle VVE-locaties (dagopvang met peuterplusaanbod) wordt de taalontwikkeling van de peuter nauwlettend in de gaten gehouden en gestimuleerd. Er is een gevarieerd activiteiten aanbod waarin aandacht wordt besteed aan thema's die aansluiten bij de belevingswereld van het kind.

Wanneer de observaties vanuit het kindvolgsysteem Konnect en/ of de overige observaties daartoe aanleiding geven, passen we het activiteiten aanbod aan op de ontwikkelingsbehoefte van de desbetreffende peuter. Wanneer er geen of onvoldoende ontwikkeling volgt in de vervolgobservaties, maakt de pedagogisch medewerker dit bespreekbaar in het team, de pedagogisch (HBO) coach en/ of de IB-er. Naar aanleiding hiervan wordt een begeleidingsplan opgesteld en besproken met de ouders. Deze begeleidingsplannen worden samen met de pedagogisch medewerker en pedagogisch

coach en/ of IB-er opgesteld, uitgevoerd, geëvalueerd en bijgesteld. Indien nodig wordt externe deskundigheid ingeschakeld.

4.2 Deskundigheidsbevordering

Alle pedagogisch medewerkers worden regelmatig bijgeschoold waardoor er aandacht is voor de professionaliteit van de pedagogisch medewerkers. VANDAAG Kinderopvang heeft hiervoor ook een eigen scholingsprogramma met verschillende trainingen. De peuterplustraining is daar één van. Verder worden er ook externe scholingen aangeboden op onder andere het gebied van taal en VVE-programma's.

Jaarlijks wordt met de pedagogisch coach, beleidsmedewerker en IB-er de Voorschoolse Educatie geëvalueerd. Hieruit vloeien voort voorstellen ter verbetering om de kwaliteit te verhogen. Dit wordt verwerkt in dit beleidsplan en het komende jaar geïmplementeerd. In het opleidingsplan van VANDAAG wordt de jaarlijkse scholing van de pedagogisch medewerkers van peuterplusgroepen opgenomen.

4.3 Pedagogische coaching

De pedagogische kwaliteit staat bij ons hoog in het vaandel, om deze omhoog te brengen en te waarborgen werken we met coaching. We vinden het bij VANDAAG belangrijk dat iedereen zich kan ontwikkelen op zijn of haar eigen wijze, net zoals we dat belangrijk vinden bij kinderen, geldt dat ook voor alle medewerkers bij onze organisatie. We maken gebruik van verschillende soorten coaching:

5. Trainingen en workshops; alle pedagogisch medewerkers wordt coaching aangeboden door middel van trainingen op het gebied van pedagogisch handelen, aanbieden van activiteiten, visie en werken bij VANDAAG, gezonde kinderopvang en het op de hoogte brengen en houden van de nieuwste ontwikkelingen. Pedagogisch medewerkers kunnen zich elk jaar inschrijven voor de trainingen die ze graag willen volgen om zichzelf te blijven ontwikkelen. Dit zijn zowel interne trainingen die bij VANDAAG in het trainingsaanbod zitten, als externe trainingen en workshops. Pedagogisch medewerkers volgens minstens één training per jaar.
6. Coaching op aanvraag van de leidinggevende; het kan zijn dat de 'leidinggevende' vindt dat bepaalde trainingen herhaald moeten worden om een kwaliteitsslag te maken op een bepaald gebied. Of tegen dingen aanloopt en denkt dat coaching de pedagogisch medewerker verder kan brengen. In dit geval worden duidelijke afspraken gemaakt over in hoeverre de leidinggevende op de hoogte wordt gebracht van wat er wordt besproken. We zullen hierin altijd transparant blijven.
7. Coaching op aanvraag van jezelf; mocht er iets niet lekker lopen of heeft de pedagogisch medewerker vragen op gebied van pedagogisch handelen, omgang met ouders of collega's of andere dingen waar hij/zij tegenaan loopt dan maken de coach en pedagogisch medewerker een afspraak om een coachtraject in te gaan. Deze gesprekken zijn vertrouwelijk. Enkel in geval van dreigend gevaar voor een kind, ouder of collega mag hierover met een derde gesproken worden.

De coaching is erop gericht de uiteindelijke doelstellingen van VVE te kunnen behalen, zowel wat betreft het pedagogisch beleid, het VVE beleid, als de uitwerking van het beleid in het pedagogisch en educatief handelen van de pedagogisch medewerkers. Uiteindelijk is het doel natuurlijk om voor elke

peuter een rijke speel- en leeromgeving te creëren met vakbekwame medewerkers, zodat de ontwikkeling van het kind zo optimaal mogelijk kan plaatsvinden.

4.4 Opleidingsplan VVE

Met het VVE-opleidingsplan wil VANDAAG Kinderopvang, de opgedane specifieke kennis en vaardigheden in de VVE onderhouden. Het is van belang dat VVE actueel blijft en dat medewerkers met regelmaat bijgeschoold/nageschoold worden. De medewerkers die werken met de VVE doelgroepkinderen, mogen zich blijven ontwikkelen en groeien in kennis en vaardigheden die hiervoor specifiek gevraagd worden. Hierdoor krijgen de peuters een bij hun ontwikkeling passend en specifiek (individueel) aanbod. Het is ons streven dat de peuters zich in de periode dat ze aan ons zijn toevertrouwd zich spelend ontwikkelen in een doorgaande lijn. Zodat ze een stevige basis meekrijgen voor de start van de basisschool.

Zie voor opleidingsplan de bijlage.

5. Doorgaande lijn naar de basisschool

In het kader van 'doorgaande lijn' worden afspraken gemaakt om een ononderbroken ontwikkeling van kinderen die van de peuter- of dagopvang naar de basisschool gaan op elkaar af te stemmen. Om deze doorgaande te kunnen realiseren, zijn afspraken gemaakt tussen de opvang en de basisschool. De afspraken zijn gericht op:

- VVE coördinatie
- Warme overdracht
- Doorgaande lijn in aanbod
- Doorgaande lijn in pedagogisch en educatief handelen
- Doorgaande lijn in ouderbeleid
- Doorgaande lijn in ontwikkeling, begeleiding en zorg
- Kwaliteitszorg

De afspraken kunnen per locatie en basisschool verschillend zijn en worden beschreven in het locatiewerkplan.

Bijlage 1: opleidingsplan VVE

Certificering VVE en aanvullende trainingen/workshops tot op heden

Onder VVE certificering verstaan wij een specifieke scholing over VVE (Trainingen en cursussen die door VVE-programmaontwikkelaars aangeboden worden), het reguliere onderwijsaanbod op het terrein van VVE en een specifieke certificering voor een bepaald programma.

Overzicht certificering Peuteropvang...

Naam	Functie	Diploma/ titel	Behaald/ borging (datum)

Overzicht cursus/ coaching

Naam	Functie	Cursus/ coaching	Datum

Onderhouden/herscholen/bijscholen

1. Gedurende het schooljaar staat VVE als vast onderdeel op het werkoverleg van het teamoverleg op de locatie. Hierin worden knelpunten besproken, afspraken gemaakt en thema's besproken.
2. In het kalenderjaar 2020 worden de pedagogisch medewerkers door middel van 'coaching on the job' ondersteund door de pedagogische coach.
3. Voor de pedagogisch medewerkers die zijn getraind, wordt ieder schooljaar bijscholing VVE vanuit VANDAAG Kinderopvang aangeboden. Waar nodig wordt hiervoor externe expertise ingeschakeld. De keuze kan gemaakt worden uit verschillende onderwerpen (taalontwikkeling, rekenprikkel, motorische ontwikkeling en sociaal-emotionele ontwikkeling) die ieder jaar variëren zodat medewerkers steeds getriggerd blijven en nieuwe kennis vergaren.
4. Pedagogisch medewerkers nemen een paar keer per jaar (minstens 2 keer) deel aan het overleg binnen het kindcentrum over de doorgaande lijn opvang naar school.

Evaluatie

Jaarlijks wordt het scholingsplan besproken, geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. In de coachingsgesprekken met de pedagogisch coach wordt gevolgd of de afgenomen trainingen zijn

afgenomen en behaald. Ook wordt besproken wat de opleidingsdoelen voor het komende jaar zijn. De pedagogisch coaches voeren 4x per jaar een coachingsgesprek.